ธรณีวิทยา A-B 30/54 (เติม ครั้งที่ 30/56)

1.	B horizon	**ชั้นบี**	ชั้นดินที่มีการสะสมของสารที่ถูกชะลงมาจากชั้นอี เช่น สารจำพวกคาร์บอเนต ยิปซัม ฮิวมัส ซิลิกา ออกไซด์ของเหล็ก อะลูมิเนียม หลักฐานที่แสดงถึงการชะลงมา ได้แก่ การเกิดแร่จำพวก คาร์บอเนต การเกิดแร่ดินเหนียว โครงสร้างดินแบบต่าง ๆ เช่น โครงสร้างแบบเม็ด (granular) คล้ายบล็อก (blocky) แบบแท่ง (prismatic) ชั้นนี้เรียกว่า ชั้นสะสมของแร่ (illuvial horizon) เดิมเรียกว่า ชั้นบีสอง *ดู soil horizon*
2.	B/C horizon	**ชั้นบี/ซี**	ชั้นดินในช่วงเปลี่ยนแปลงที่แสดงลักษณะของทั้งชั้นบีและซีอย่างชัดเจน โดยมีส่วนประกอบของชั้นบีล้อมรอบส่วนประกอบของชั้นซีและมีปริมาตรมากกว่า
3.	B/D Interglacial	**ช่วงคั่นไบเบอร์/โดเนา**	*ดู Tiglia*
4.	B/E horizon	**ชั้นบี/อี**	ชั้นดินในช่วงเปลี่ยนแปลงที่แสดงลักษณะของทั้งชั้นบีและอีอย่างชัดเจน โดยมีส่วนประกอบของชั้นอีล้อมรอบส่วนประกอบของชั้นบี แต่ส่วนประกอบชั้นบีมีปริมาตรมากกว่า
5.	BA horizon	**ชั้นบีเอ**	ชั้นดินในช่วงเปลี่ยนแปลง มีลักษณะส่วนใหญ่เหมือนชั้นบีมากกว่าชั้นเอ เดิมเรียกว่า ชั้นบีหนึ่ง
6.	back reef	**พืดหินส่วนหลัง**	พืดหินส่วนที่ห้นเข้าหาแผ่นดิน ซึ่งรวมถึงบริเวณที่มีการสะสมตะกอนต่าง ๆ ระหว่างพืดหินปะการังกับแผ่นดิน คำนี้ยังหมายถึงชุดลักษณ์ของหินที่เกิดในทะเลสาบน้ำเค็มด้วย *มีความหมายตรงข้ามกับ fore reef*

			6/56 ตรวจแล้ว
7.	back slope	๑. ความลาดหลังผา	ลาดเขาที่อยู่ตรงข้ามกับหน้าผา มีลักษณะคล้ายลาดตามแนวเท *ดู dip slope ประกอบ* 17/56
8.	back slope	๒. ลาดเหนือทาง	ลาดดินตัดและ/หรือหินตัดด้านข้างทางเมื่อตัดผ่านพื้นที่ที่เป็นภูเขา อัตราส่วนความชันระหว่างแนวราบต่อแนวดิ่งอยู่ในช่วง $\frac{๑}{๔}$: ๑-๑: ๑ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาในบริเวณที่จะดำเนินการก่อสร้าง **ยืนยันมติเดิม** เนื่องจากเป็นศัพท์เฉพาะที่กรมทางหลวงใช้ 17/56
9.	back-arc basin	แอ่งโค้งด้านหลัง	แอ่งสะสมตะกอนหรือโครงสร้างแอ่งทีเป็นรูปโค้งอยู่บริเวณด้านหลังกลุ่มภูเขาไฟซึ่งเป็นร่องลึกตามเขตมุดตัวของเปลือกโลกที่ซับซ้อน
10.	background	ค่าปรกติ	๑. พิสัยของค่าความเข้มข้นปรกติของธาตุในวัสดุธรรมชาติ ซึ่งเป็นค่าพื้นฐานที่สำรวจได้จากทางธรณีเคมี ธรณีฟิสิกส์ หรืออื่น ๆ *ดู anomaly ประกอบ* ๒. ปริมาณสารมลพิษที่เกิดจากแหล่งธรรมชาติเฉพาะถิ่น เช่น บริเวณภูเขาไฟซึ่งมีมลพิษสูงกว่าบริเวณอื่น แต่เป็นปรกติสำหรับบริเวณนั้น 6/56
11.	backlimb	ส่วนข้างหลัง	ส่วนข้างทีชันน้อยกว่าของชันหินคดโค้งรูปประทุนแบบอสมมาตร
12.	backmarsh	ทีลุ่มชืนแฉะหลังคันดิน	*ดู backswamp; back swamp*

			6/56
13.	backset bed	**ชั้นลาดส่วนหลัง**	ชั้นเฉียงระดับทีเอียงเทไปทางทิศตรงข้ามกับทิศทางของกระแสลมหรือน้ำที่พัดพาตะกอนมูลทราย นั้น ๆ มา ตัวอย่างเช่น ๑. ชั้นทรายที่ตกทับถมอยู่ทางด้านต้นลมที่เอียงลาดน้อย ๆ ของเนินทรายตามขวาง (transverse dune) บริเวณชั้นลาดส่วนหลังมักเป็นที่ที่มีต้นไม้ขึ้นประปราย ๒. แหล่งตะกอนที่เกิดจากธารน้ำแข็งพามาตกทับถมตามทางลาดของธารน้ำแข็งส่วนหน้าเมื่อน้ำแข็งละลาย ๓. ผืนทรายที่อยู่ด้านหน้าของเนินเอสเกอร์ ที่มีชั้นตะกอนเอียงเทไปทางทิศที่ธารน้ำแข็งเคลื่อนตัวมาหา 7/56 **ตรวจแล้ว**
14.	backshore	**ชายทะเลส่วนใน**	ชายฝั่งทะเลทีอยู่ตอนบนหรือตอนใน ปรกติเป็นเนินทรายแคบ ๆ และแห้ง ยาวขนานไปกับชายหาดหรือชายฝั่งทะเล มักลาดเอียงน้อย ๆ เข้าหาแผ่นดินนับจากขอบฝั่งลงไปจนถึงแนวระดับน้ำขึ้นสูงเต็มที่โดยเฉลี่ยในฤดูใบไม้ผลิเป็นเกณฑ์ เป็นบริเวณที่คลื่นซัดถึงหรือน้ำท่วมถึงเฉพาะช่วงฤดูมรสุมรุนแรงหรือช่วงกระแสน้ำสูงผิดปรกติเท่านั้น *(ดูรูปที่ shore)* **ยืนยันมติเดิม และเก็บศัพท์ในธรณี สวล.** 7/56
15.	backshore terrace	**ตะพักชายทะเลส่วนใน**	๑. ตะพักคลืนสร้างทีเกิดอยู่บนชายทะเลส่วนใน *ดู backshore และ shore ประกอบ* ๒. *ดู berm ๑*

			6/56
16.	backshore*	**ชายทะเลส่วนใน**	ชายฝั่งทะเลที่อยู่ตอนบนหรือตอนใน ปรกติเป็นเนินทรายแคบ ๆ และแห้ง ยาวขนานไปกับชายหาดหรือชายฝั่งทะเล มักลาดเอียงน้อย ๆ เข้าหาแผ่นดินนับจากขอบฝั่งลงไปจนถึงแนวระดับน้ำขึ้นสูงเต็มที่โดยเฉลี่ยในฤดูใบไม้ผลิเป็นเกณฑ์ เป็นบริเวณที่คลื่นซัดถึงหรือน้ำท่วมถึงเฉพาะช่วงฤดูมรสุมรุนแรงหรือช่วงกระแสน้ำสูงผิดปรกติเท่านั้น *(ดูรูปที่ shore)*
17.	backstripping	**ลำดับการย้อนกลับ**	เทคนิคการวิเคราะห์ทางธรณีฟิสิกส์ที่ดำเนินการตามขั้นตอนย้อนกลับเกี่ยวกับการจมตัวลงของแอ่งและโครงสร้างที่เกี่ยวข้องโดยการกำจัดผลที่เกิดจากน้ำหนักกดทับของตะกอนด้านบนลงบนชั้นหินด้านล่าง รวมถึงผลจากการอัดแน่น การเปลี่ยนระดับน้ำทะเล และสภาวะแวดล้อมบรรพกาล เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นการจมตัวของแอ่งที่เกิดจากการแปรสัณฐานเท่านั้น
18.	backswamp; back swamp	**ทีลุ่มนำขังหลังคันดิน**	ทีลุ่มนำท่วมสองฟากฝั่งนำ โดยเฉพาะในตอนหน้านำ นำพาตะกอนมาทับถมเป็นคันดินธรรมชาติ (natural levee) ริมฝั่งน้ำ ทำให้น้ำบริเวณหลังคันดินนั้นไหลออกไม่สะดวก เกิดเป็นที่ลุ่มหรือบึงขึ้น *มีความหมายเหมือนกับ backmarsh* 6/56
19.	backwash	**คลื่นถอยกลับ**	คลื่นทีเคลื่อนทีลงจากหาดหรือออกจากหาดลงสู่ทะเล เกิดจากการสลายตัวของคลื่นซัดหาด หรือการที่คลื่นกระทบฝั่งชัน เขื่อนกั้นน้ำหรือสิ่งกีดขวางต่าง ๆ แล้วสะท้อนกลับลงทะเล *ดู littoral current; longshore current และ swash; uprush ประกอบ*
20.	badlands*	**ภูมิประเทศแบดแลนด์**	บริเวณทีมีลักษณะขรุขระสูง ๆ ตำ ๆ ปรกติมีความต่างระดับของ

			พื้นที่ตั้งแต่ ๗.๕ ถึง ๑๕๐ เมตร มักพบในเขตแห้งแล้งหรือกึ่งแห้งแล้ง จัดเป็นพื้นที่ที่ไม่มีคุณค่าทางเกษตรกรรม มีพืชพรรณธรรมชาติขึ้นอยู่น้อยมากหรือไม่มีเลย สภาพขรุขระของพื้นที่เกิดจากการกัดเซาะของทางน้ำเล็ก ๆ จำนวนมากมายเข้าไปในส่วนที่ง่ายต่อการกัดกร่อน โดยทั่วไปจะมีความหนาแน่นของทางน้ำดังกล่าวตั้งแต่ ๗๗ ถึง ๗๔๗ ไมล์/ตารางไมล์ (๐.๐๔๘ ถึง ๐.๔๖๗ เมตรต่อตารางเมตร) ในฤดูฝนมีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินสูงมาก เป็นผลให้เกิดการกร่อน *(ดูรูปที่ butte)*
21.	bahamite	**หินปูนบาฮาไมต์**	หินปูนที่มีความบริสุทธิมาก โดยทั่วไปมีเนื้อละเอียด เป็นชั้นหนาแผ่กว้างไกล และมีซากดึกดำบรรพ์น้อย มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับตะกอนคาร์บอเนตที่พบสะสมตัวอยู่ภายในแอ่งบาฮามา (Bahama Bank) ใกล้ชายฝั่งมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา
22.	bailer	**กระบอกตวง**	กระบอกที่ใช้เก็บตัวอย่างน้ำ น้ำโคลน น้ำมันดิบ หรือเศษหินเจาะ (cutting) จากหลุมเจาะหรือบ่อวัดแรงดัน โดยทั่วไปเป็นรูปทรงกระบอกที่ปลายข้างบนผูกติดด้วยเส้นลวดและมีลิ้นปิด-เปิดอยู่ข้างใต้ 7/56 **ตรวจแล้ว**
23.	bajada; bahada	**ลาดเชิงเขาสะสมตัว, บาฮาดา**	ลาดเชิงเขากว้างใหญ่ที่ต่อลงไปจากตีนเทือกเขาสู่แอ่งราบ มีพื้นผิวเอียงเทเล็กน้อย เกิดจากการบรรจบกันของเนินตะกอนรูปพัดซึ่งมีความโค้งนูน จึงมีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นน้อย ๆ ส่วนใหญ่เกิดในทะเลทรายและกึ่งทะเลทราย เช่น ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นพื้นผิวของการสะสมตัวต่างจากลาดเชิงเขาสึกกร่อน ซึ่งเป็นพื้นผิวที่สึกกร่อน คำว่า

			bajada มาจากภาษาสเปน *ดู pediment ประกอบ* 7/56 ตรวจแล้ว
24.	bald head anticline; bald-headed anticline	**ชันหินโค้งรูปประทุนยอดขาด**	ชันหินโค้งรูปประทุนที่ส่วนโค้งด้านบนกร่อนออกไปแล้วมีตะกอนตกทับถมภายหลัง ทำให้เกิดเป็นรอยชั้นไม่ต่อเนื่อง มักเป็นแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม
25.	ball clay	**บอลล์เคลย์**	ดินที่ประกอบด้วยเคโอลิไนต์ที่มีการเรียงตัวหย่อนระเบียบเป็นส่วนใหญ่ และมีอนุภาคขนาดละเอียดมาก ประกอบด้วยอิลไลต์ มอนต์มอริลโลไนต์ และสารอินทรีย์ปนอยู่ด้วย มีสภาพพลาสติกสูงและกระจายตัวได้ง่าย มีสีเทาอ่อนไปจนเข้มเกือบดำ เผาแล้วจะมีสีขาวหรือสีครีม การเปลี่ยนสภาพเป็นแก้วมีระยะเวลานาน ใช้ผสมเพื่อขึ้นรูปเครื่องดินเผาที่ต้องการความขาว บอลล์เคลย์ได้ชื่อมาจากการปั้นดินชนิดนี้เป็นลูกบอลขนาดต่าง ๆ ในประเทศไทยพบที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ลำปาง ฯลฯ
26.	ballas	**แบลลาส**	มวลของผลึกเพชรขนาดจิวทีรวมอยู่ด้วยกันอย่างแน่นเป็นรูปทรงกลม ซึ่งแสดงลักษณะโครงสร้างแบบรัศมีพาดกันหรือเป็นเม็ด มวลรวมนี้มีระนาบแนวแตกเรียบที่ไม่ต่อเนื่องกัน จึงทำให้มีความเหนียวซึ่งใช้ประโยชน์เป็นเพชรอุตสาหกรรมได้ *ดู bort; boart; boort ประกอบ*
27.	banded agate	**อะเกตลายชัน**	อะเกตที่มีสีต่าง ๆ เกิดเป็นแถบหรือลายเส้นขนานสลับกันด้วยความหนาต่าง ๆ กัน แถบสีเหล่านี้มักจะแสดงลักษณะเป็นลอนคลื่นหรือแบบซิกแซ็ก และบางครั้งเป็นวงกลม แต่ละแถบสีอาจแยกสีจากกันชัดเจนหรือค่อย ๆ เปลี่ยนสีเข้าหากัน 7/56 ตรวจแล้ว

28.	banded coal	**ถ่านหินแสดงชั้น**	ถ่านหินทั่ว ๆ ไปที่เกิดจากการผุพังของพืชที่เป็นขุยอินทรีย์ มีลักษณะเป็นแถบลายวาวสลับด้านซึ่งเห็นได้ด้วยตาเปล่า และสามารถจำแนกตามลักษณะเนื้อถ่านหิน (lithotype) ได้เป็น ๔ ชนิด คือ วิเทรน (vitrain) ดูเรน (durain) คลาเรน (clarain) และฟิวเซน (fusain) เมื่อตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์ สะท้อนแสงจะเห็นแถบลายวาวประกอบด้วยวิทริไนต์ (vitrinite) ส่วนแถบลายด้านประกอบด้วยลิปทิไนต์ (liptinite) และอิเนอร์ทิไนต์ (inertinite) *ดู coal type และhumic coal ประกอบ* 7/56 ตรวจแล้ว
29.	banded iron formation	**แหล่งแร่เหล็กแบบชั้น**	แหล่งแร่เหล็กที่มีลักษณะเป็นชั้นเป็นแถบ มักมีเชิร์ตหรือควอตซ์เม็ดละเอียดชั้นบาง ๆ สลับอยู่ เกิดจากการตกตะกอนทางเคมีโดยตรง เป็นแหล่งแร่ที่มีเหล็กประมาณร้อยละ ๑๕–๔๐ โดยทั่วไปเป็นแร่แมกนีไทต์ ฮีมาไทต์ และซิลิเกต มักพบในมหายุคพรีแคมเบรียน *ใช้คำย่อว่า bif* 7/56 ตรวจแล้ว
30.	banded iron formation (BIF; bif)	**แหล่งแร่เหล็กแบบชั้น (บีไอเอฟ)**	แหล่งแร่เหล็กที่มีลักษณะเป็นชั้นเป็นแถบ มักมีเชิร์ตหรือควอตซ์เม็ดละเอียดชั้นบาง ๆ สลับอยู่ เกิดจากการตกตะกอนทางเคมีโดยตรง เป็นแหล่งแร่ที่มีเหล็กประมาณร้อยละ ๑๕–๔๐ โดยทั่วไปเป็นแร่แมกนีไทต์ ฮีมาไทต์ และซิลิเกต มักพบในมหายุคพรีแคมเบรียน 8/56
31.	banded ore	**สินแร่ลายชั้น**	สินแร่ที่ประกอบด้วยแถบชั้นของแร่ชนิดเดียวกันที่มีความแตกต่างกันตรงสี ลักษณะเนื้อแร่หรือสัดส่วน หรือแถบชั้นของ

			แร่ต่างชนิดกัน 7/56 ตรวจแล้ว
32.	bar*	**สันดอน**	เนินทีเกิดจากกระแสน้ำพัดพาตะกอนมาตกจมทับถมจนเกิดเป็นสัน หรือพืดสัน ในบริเวณลำแม่น้ำ ปากแม่น้ำ หรือนอกชายฝั่งทะเล ซึ่งอาจเป็นสิ่งกีดขวางต่อการเดินเรือได้ *(ดูรูปที่ shore)*
33.	barbed drainage pattern*	**แบบรูปทางน้ำย้อนแนว**	แบบรูปการระบายของน้ำทีบริเวณสบน้ำของสาขา มีรูปลักษณะที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปโค้งงอย้อนกลับไปทางต้นน้ำประธานคล้ายตาขอเบ็ด เนื่องจากกระแสน้ำในทางน้ำประธานไหลย้อนกลับไปทางเดิม ซึ่งเป็นผลมาจากการหลงแม่ของทางน้ำประธาน
34.	barchan; crescentic dune	**เนินทรายรูปจันทร์เสียว**	เนินทรายที่มีลักษณะคล้ายพระจันทร์เสียว ซึ่งเกิดขึนในทะเลทรายที่มีอากาศแห้งแล้งมาก วางตัวขวางกับทิศทางลม ปลายโค้งด้านหัวเนินซึ่งมีความลาดชันน้อยจะชี้ไปทางต้นลม ส่วนปลายแหลมด้านหางจะชี้ทิศทางที่ลมพัดไป ความลาดของส่วนโค้งด้านในของเนินทรายจะมีความชันมากกว่าด้านนอก เนินทรายนี้อาจมีความสูงถึง ๓๐ เมตร และมีความกว้างของปลายแหลม ๒ ข้างถึง ๓๕๐ เมตร มักเกิดในบริเวณที่ราบที่มีความเร็วลมปานกลางและคงที่
35.	barite dollar	**แบไรต์รูปเหรียญ**	กลุ่มผลึกแบไรต์รูปกลมแบนขนาดเล็ก ซึงเกิดอยู่ในหินทรายหรือหินดินดานปนทราย คำนี้มักใช้ในมลรัฐเทกซัสและโอคลาโฮมา
36.	barite rose; barite rosette; petrified rose	**แบไรต์ดอกกุหลาบ**	กลุ่มผลึกแบไรต์รูปแบนทีจับตัวกันแผ่เป็นรัศมีหรือดอกกุหลาบ มีทรายบรรจุระหว่างผลึก ปรกติเกิดอยู่ในหินทราย
37.	barrel	**บาร์เรล**	หน่วยวัดปริมาตรของเหลว ในอุตสาหกรรมน้ำมัน ๑ บาร์เรลมีปริมาตรเท่ากับ ๔๒ แกลลอนสหรัฐ (U.S. gallons) หรือ ๓๔.๙๗

			อิมพีเรียลแกลลอน (Imperial gallons) หรือ ๑๕๘.๗๖ ลิตร 7/56 ตรวจแล้ว
38.	barrels of oil equivalent (BOE)	**บาร์เรลเทียบเท่านำมันดิบ (บีโออี)**	ปริมาณของเหลวรวมกับปริมาณแก๊ส ซึงแก๊สได้ถูกปรับเทียบเป็นปริมาณของเหลวแล้ว โดยใช้หลักแก๊ส ๖,๐๐๐ ลูกบาศก์ฟุต เท่ากับน้ำมันดิบ ๑ บาร์เรล หรือ ๑๕๘ ลิตร
39.	barren intrazone	**ชั้นว่างซากชีวินภายในส่วนชั้น**	ส่วนชั้นย่อยที่ไม่มีซากดึกดำบรรพ์ อยู่ภายในส่วนชั้นชีวภาพ 7/56 ตรวจแล้ว
40.	barrier beach	**หาดสันดอน**	สันทรายซึงสูงพ้นระดับนำขึนสูงสุด มักยาวขนานไปกับชายฝั่ง โดยมีลากูน (lagoon) คั่นอยู่ระหว่างชายหาดเดิมกับหาดสันดอนนี้ 7/56 ตรวจแล้ว
41.	barrier island	**เกาะสันดอน**	๑. เกาะชายฝั่งขนาดใหญ่ กว้างและยาวขนานไปกับชายฝั่งทะเล โดยทั่วไปประกอบด้วยเนินทรายและด้านที่หันเข้าหาฝั่งเป็นที่ลุ่มชื้นแฉะ เช่น ที่ลองบีช มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ๒. ส่วนของหาดสันดอนที่อยู่ระหว่างช่องทางน้ำเข้าออก ๒ ช่อง *(ดูรูปที่ spit)* **เก็บศัพท์ในธรณี สวล.** 8/56
42.	barrier lagoon	**ลากูนสันดอนกัน**	ลากูนนำเค็มที่เกิดขนานกับชายฝั่งทะเลและมีเกาะสันดอนหรือสันดอนพืดหินใต้น้ำปิดกั้นคั่นอยู่ระหว่างชายฝั่งกับลากูนน้ำเค็มนั้น *(ดูรูปที่ spit)* 8/56
43.	barrier lake	**ทะเลสาบสันดอนกัน**	ทะเลสาบที่เกิดขึนเพราะมีทำนบธรรมชาติ เช่น แผ่นดินถล่ม ดินดอนสามเหลี่ยมลาวา มาปิดกั้นทางน้ำไว้ไม่ให้ไหลได้สะดวก *ดู lagoon ประกอบ*

			8/56
44.	barrier reef	**พืดหินสันดอน**	พืดหินปะการังใต้น้ำที่สูงขึ้นมาเกือบพ้นระดับน้ำทะเล เกิดขึ้นในเขตภูมิอากาศร้อนที่มีการทับถมของซากปะการังเป็นแนวยาวใกล้ชายฝั่ง ตัวอย่างเช่น เกรตแบร์ริเออร์รีฟ ทางชายฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปออสเตรเลีย 6/56 ตรวจแล้ว
45.	Barrovian metamorphism	**การแปรสภาพแบบบาร์โรเวียน**	การแปรสภาพบริเวณไพศาล ซึ่งทำให้เกิดแนวของชุดแร่ต่าง ๆ ขึ้น
46.	barysphere; centrosphere	**ศูนยภาค**	*ดู centrosphere; barysphere*
47.	basal conglomerate	**หินกรวดมนฐาน**	หินกรวดมนที่มีลักษณะเด่นคือ มีการคัดขนาดดีและประกอบด้วยหินชนิดเดียวกัน โดยเกิดอยู่ในหน่วยหินชั้นล่างสุดของชุดหินหนึ่ง ๆ และวางตัวอยู่บนพื้นหินที่ถูกกร่อน จึงเป็นตัวกำหนดความไม่ต่อเนื่องของชั้นหิน
48.	basal till	**ตะกอนฐานธารน้ำแข็งไม่แสดงชั้น**	ตะกอนธารน้ำแข็งที่ถูกนำพามาหรือสะสมตัวเป็นฐานอยู่ใต้พื้นผิวธารน้ำแข็ง
49.	basalt obsidian	**บะซอลต์ออบซิเดียน**	*ดู basaltic glass*
50.	basalt*	**หินบะซอลต์**	หินอัคนีพุชนิดหนึ่ง มีเนื้อละเอียด สีเข้ม ประกอบด้วยแคลซิกแพลจิโอเคลสชนิดแลบราโดไรต์หรือไบโทว์ไนต์และไพรอกซีนเป็นส่วนใหญ่ อาจมีโอลิวีนหรือไม่มีก็ได้ มักพบอะพาไทต์และแมกนีไทต์เป็นแร่รองเสมอ บางชนิดอาจมีเนื้อพื้นเป็นแก้วสีดำ หินบะซอลต์หลายแห่งในประเทศไทยเป็นต้นกำเนิดของพลอยแซปไฟร์และทับทิม เช่น ที่อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดแพร่

51.	basaltic glass	**แก้วบะซอลต์**	แก้วภูเขาไฟสีดำ เขียว หรือน้ำตาล เนื่องจากมีจุรณผลึกมาก เกิดจากแมกมาชนิดบะซอลต์ มักพบบริเวณขอบของพนัง พนังแทรกชั้น และลาวาหลาก ที่แมกมาเย็นตัวฉับพลัน *ดู crystallite ประกอบ* *มีความหมายเหมือนกับ basalt obsidian, sideromelane และ tachylyte*
52.	basaltic layer	**ชั้นบะซอลต์**	ชั้นของเปลือกโลกที่ประกอบขึ้นมาใต้ทะเลหรือมหาสมุทร ที่เรียกเช่นนี้เพราะคาดว่ามีส่วนประกอบทางศิลาวรรณนาคล้ายหินบะซอลต์ บางครั้งเรียก ชั้นแกบโบร (gabbroic layer) เมื่อคลื่นไหวสะเทือนเคลื่อนผ่านชั้นนี้จะมีความเร็ว ๖,๕๐๐–๗,๐๐๐ เมตรต่อวินาที *มีความหมายเหมือนกับ sima*
53.	basanite	**หินบะซาไนต์**	หินบะซอลต์ชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยแร่แพลจิโอเคลสชนิดแคลเซียมสูง ออไจต์ โอลิวีน และกลุ่มแร่เฟลด์สปาร์ทอยด์ (เนฟีลีน ลูไซต์ อะนาลไซม์) ส่วนใหญ่เป็นหินบะซอลต์ชนิดโอลิวีน–เฟลด์สปาร์ทอยด์
54.	base correction	**การแก้ค่าฐาน**	การแก้หรือการปรับค่าในการสำรวจวัดทางธรณีฟิสิกส์ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นค่าที่สัมพันธ์กับค่าที่สถานีหลัก (base station)
55.	base course	**พื้นทาง**	๑. ดินเม็ดหรือตะกอนดินที่คัดขนาดดี เพื่อให้มีความหนาแน่นมากที่สุดและลดเม็ดดินไม่ให้ขยับเขยื้อนไปในขณะที่น้ำไหลซึมผ่าน ๒. ชั้นที่ประกอบด้วยเม็ดกรวด หรือหินโม่ที่สร้างบนดินถมฐานหรือรองพื้นฐานในการก่อสร้างโครงสร้างทางวิศวกรรม เช่น

			ถนน ทางรถไฟ สนามบิน และอาคาร *ดู subgrade และ subbase ประกอบ* ๓. ส่วนชั้นคันทางโดยก่อสร้างบนชั้นรองพื้นทางหรือชั้นอื่นใดที่ได้เตรียมไว้แล้วด้วยหินคลุกที่มีสมบัติเชิงกลตามข้อกำหนด เช่น หินโม่ กรวดโม่
56.	base exchange	**การแลกเปลี่ยนเบส**	*ดู cation exchange*
57.	base flow	**การไหลอยู่ตัว**	การไหลของนำสู่แม่นำอันเป็นผลจากการไหลซึมของนำบาดาล ทำให้มีน้ำไหลในแม่น้ำตลอดเวลา 8/56
58.	base flow recession	**การลดลงของนำไหลอยู่ตัว**	อัตราการไหลของนำคงทีทีลดลง ซึงเกิดในช่วงเวลาใดเวลาหนึง โดยทั่วไปการลดลงของอัตราการไหลของน้ำคงที่จะเป็นแบบ เอกซ์โพเนนเชียล (exponential) 8/56
59.	base level	**ระดับอยู่ตัว**	ระดับทีตำสุดของพืนท้องทะเล แม่นำ ลำธาร ทีกระแสนำไม่อาจกัดเซาะต่อไปได้อีก เห็นชอบให้เก็บศัพท์ในธรณี สวล. 8/56
60.	base map	**แผนทีฐาน**	แผนทีทีแสดงจุดต่าง ๆ ทีจำเป็นไว้เพือใช้เป็นจุดอ้างอิงของตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และสามารถนำข้อมูลชนิดอื่น ๆ มาเขียนหรือพิมพ์ทับลงในแผนที่นี้สำหรับใช้งานเฉพาะวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งได้ โดยเฉพาะแผนที่ภูมิประเทศ ซึ่งนำไปใช้บันทึกข้อมูลทางธรณีวิทยา

61.	base runoff	**นำไหลบ่าจากนำบาดาล**	ส่วนของนำจากแม่นำซึงไม่ได้เป็นส่วนของนำไหลบ่าตรงจากหยาดน้ำฟ้าหรือหิมะที่ละลาย แต่มาจากน้ำบาดาลซึ่งเป็นการไหลของน้ำตามธรรมชาติ *ดู groundwater flow ประกอบ* 8/56
62.	base runoff; base flow	**นำไหลผ่านจากนำบาดาล**	*ดู base flow; base runoff*
63.	base station	**สถานีหลัก**	ตำแหน่งอ้างอิงซึงใช้เป็นหลักของการสำรวจวัด โดยการโยงค่าด้วยวิธีการต่าง ๆ ไปยังจุดสำรวจตำแหน่งอื่น ๆ ตัวเลขของการสำรวจวัดที่ตำแหน่งนี้เป็นค่าที่มีความแม่นสูง เช่น สถานีหลักค่าความโน้มถ่วง (gravity base station)
64.	baselap	**การเหลือมฐาน**	*ดูคำอธิบายใน downlap*
65.	basement	**หินฐาน**	๑. ชุดหินทีมีลักษณะทางธรณีวิทยายุ่งยากซับซ้อนและรองรับชุดหินซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนในพื้นที่หนึ่ง ในหลายประเทศหินฐานมักเป็นหินยุคพรีแคมเบรียน แต่อาจอายุอ่อนกว่านี้ได้ ๒. ส่วนชั้นเปลือกโลกที่อยู่ใต้แอ่งสะสมสิ่งตกจมต่อเนื่องลงไปถึงแนวแบ่งเขตโมโฮโรวิซิก โดยทั่ว ๆ ไปชุดหินในหินฐานซับซ้อนเป็นหินอัคนีและหินแปรที่มีอายุในมหายุคพรีแคมเบรียน แต่ในบางแห่งอาจมีอายุในมหายุคพาลีโอโซอิก มีโซโซอิก หรือซีโนโซอิกก็ได้ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึง วัสดุ กระบวนการ หรือโครงสร้างที่เกิดอยู่ในหินฐานนั้นด้วย *มีความหมายเหมือนกับ basement complex; basement rock* 8/56
66.	basement complex;	**หินฐานซับซ้อน**	*ดู basement ความหมายที ๒*

	basement rock		8/56
67.	basement rock; basement complex	**หินฐานซับซ้อน**	*ดู basement ความหมายที่ ๒* 8/56
68.	basement-involved fault	**รอยเลื่อนตัดหินฐาน**	รอยเลื่อนระดับลึกที่มีระนาบเลยลงไปตัดถึงชั้นที่เป็นหินฐาน ซึ่งเป็นหินที่เกิดอยู่ก่อนการสะสมตัวของหินด้านบน *ดู detached fault ประกอบ*
69.	basic	**-เบส**	๑. คำที่ใช้กับหินอัคนีที่มีปริมาณซิลิกาต่ำ คืออยู่ในช่วงร้อยละ ๔๕-๕๐ เช่น หินแกบโบร หินบะซอลต์ หินอัคนีประเภทนี้มักประกอบด้วยปริมาณเหล็ก แคลเซียม และแมกนีเซียม *ดู acidic; acid intermediate และ ultrabasic ประกอบ* ๒. คำที่ใช้กับหินอัคนีซึ่งประกอบด้วยแร่สีดำหรือสีเข้ม ๓. คำที่ใช้กับแร่แพลจิโอเคลสที่มีปริมาณแคลเซียมสูง 35/55
70.	basic front	**เบสิกฟรอนต์**	แนวที่ประกอบด้วยธาตุจำพวกแคลเซียม แมกนีเซียมและเหล็กสูงในการเกิดหินแกรนิต (granitization) ของหินที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นหินแกรนิต แนวนี้จึงแสดงให้เห็นว่าประกอบด้วยธาตุดังกล่าวในปริมาณที่มากเกินกว่าจะประกอบเป็นหินแกรนิตโดยปรกติ 8/56
71.	basic rock	**หินชนิดเบส**	หินอัคนีชนิดหนึ่ง ส่วนใหญ่ประกอบด้วยแร่สีเข้ม เช่น โอลิวีน ไพรอกซีน แอมฟิโบล และไบโอไทต์ ส่วนแร่สีจางมีเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย ตัวอย่างของหินชนิดนี้ ได้แก่ หินบะซอลต์ หินแกบโบร เป็นต้น ตรงข้ามกับหินชนิดกรด *ดู acidic rock; silicic rock*

			และ igneous rock classification ประกอบ 35/55
72.	basification	**การเพิ่มเบส**	การทีหินมีปริมาณของแคลเซียม แมกนีเซียม และเหล็กเพิ่มมากขึ้น
73.	basin	**แอ่ง**	๑. ทีตำซึงล้อมโดยรอบด้วยพืนทะเลทีมีระดับความสูงมากกว่า เช่น แอ่งตื้น ๆ บนพื้นทะเล *มีความหมายเหมือนกับ depression* ๒. พื้นที่ต่ำขนาดใด ๆ บนพื้นราบซึ่งมีการระบายน้ำทางใต้ดินหรือโดยการระเหย หรือ หลุม (hollow) ที่ล้อมรอบด้วยพื้นดินที่สูงกว่าและไม่มีทางออกตามธรรมชาติของธารน้ำผิวดิน เช่น แอ่งทะเลสาบ (lake basin) แอ่งน้ำบาดาล (ground–water basin) *มีความหมายเหมือนกับ depression* ๓. บริเวณพื้นที่ที่ธารน้ำระบายออกได้ เช่น บริเวณลุ่มน้ำ (drainage area) ๔. *ดู structural basin*
74.	basin modeling	**การจำลองแอ่ง**	เทคนิคทางธรณีฟิสิกส์ โดยการรวบรวมข้อมูลเกียวกับการสะสมตะกอนหรือประวัติการสะสมตะกอนในแอ่งและการอัดแน่น การกัดกร่อนและการเปลี่ยนลักษณะ การถ่ายโอนความร้อน และการไหลของน้ำเข้าสู่แอ่ง เพื่อสร้างรูปแบบจำลองของแอ่งให้ได้มาซึ่งผลสรุปเกี่ยวกับประวัติการเกิดไฮโดรคาร์บอน การขับและเคลื่อนย้ายไฮโดรคาร์บอนออกจากหินต้นกำเนิดไปยังแหล่งกักเก็บ ประวัติเกี่ยวกับความดันและอุณหภูมิในแอ่งมีความสำคัญในการหาการเกิดและความสมบูรณ์ของไฮโดรคาร์บอนของแอ่ง

75.	basin order	**ลำดับลุ่มน้ำ**	การจำแนกลุ่มน้ำตามการระบายน้ำของทางน้ำ เช่น ลุ่มน้ำลำดับที่ ๑ ประกอบด้วยบริเวณลุ่มน้ำทั้งหมดของลำดับทางน้ำที่ ๑ และระบายน้ำในลุ่มน้ำลงสู่ทางน้ำลำดับที่ ๒ เป็นลำดับจนถึงปากน้ำ
76.	basin–and–range*	**เทือกเขาสลับแอ่ง**	ภูมิประเทศที่ประกอบด้วยบล็อกรอยเลื่อนเอียงเทสลับกับแอ่งกว้างหลายชุดด้วยกัน
77.	bastard quartz; buck quartz; bull quartz	**ควอตซ์ขุ่น**	*ดู bull quartz; bastard quartz; buck quartz*
78.	batholith*	**หินอัคนีมวลไพศาล**	มวลหินอัคนีแทรกซอนชนิดหนึ่ง ที่ปรากฏให้เห็นมีขนาดใหญ่คลุมพื้นที่มากกว่า ๑๐๐ ตารางกิโลเมตร และมีรากฐานหยั่งลึกลงไปจนไม่สามารถกำหนดได้ *(ดูรูปที่ igneous rock)*
79.	bathyal	**-ความลึกขั้นลาดทวีป**	คำที่ใช้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในมหาสมุทร หรือระดับความลึกระหว่าง ๒๐๐-๓,๕๐๐ เมตร และใช้กับสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมดังกล่าว
80.	bathyal	**-ความลึกขั้นลาดทวีป**	คำที่ใช้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในมหาสมุทร หรือระดับความลึกระหว่าง ๒๐๐-๓,๕๐๐ เมตร และใช้กับสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมดังกล่าว **(ยันยืนมติเดิม) 35/55**
81.	bathylimnion; hypolimnion	**ชั้นน้ำส่วนล่าง**	*ดูคำอธิบายใน epilimnion*
82.	bathymetric chart	**แผนที่ความลึกน้ำ**	แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของพื้นท้องน้ำ เช่น ทะเล ทะเลสาบ มหาสมุทร หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพื้นท้องน้ำ ตามปรกติแผนที่นี้จะแสดงให้เห็นความลึกของน้ำด้วยเส้นความลึกเท่าและระบายสีต่าง ๆ เพื่อให้เห็นความลาดชันของพื้นท้องน้ำด้วย

83.	bathymetric contour	**เส้นชั้นความลึกน้ำ**	เส้นชั้นแสดงความลึกของท้องทะเลหรือมหาสมุทร
84.	bathypelagic	**-ท้องทะเลลึก**	คำที่ใช้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในน้ำทะเลที่อยู่เหนือเขตความลึกชั้นลาดทวีป (bathyal zone) หรือระหว่างระดับความลึก ๑,๐๐๐-๔,๐๐๐ เมตร 8/56
85.	battery ore	**สินแร่แบตเตอรี**	สินแร่แมงกานีสออกไซด์ มีสมบัติเหมาะสำหรับใช้ทำเซลล์แห้ง
86.	bauxite*	**บ็อกไซต์**	สารสีเทา น้ำตาล เหลือง หรือน้ำตาลแดง ที่เป็นส่วนผสมของไฮดรัสอะลูมิเนียมออกไซด์และอะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ (ส่วนใหญ่เป็นกิบบ์ไซต์ โบฮีไมต์ และไดอะสปอร์) มีมลทินพวกควอตซ์ เหล็กไฮดรอกไซด์ แร่ดิน และเม็ดตะกอนขนาดทรายแป้งประกอบอยู่ด้วย เป็นตะกอนถิ่นเดิมที่เหลืออยู่ในบริเวณเขตร้อนหรือใกล้เขตร้อน โดยพบอยู่ในรูปต่าง ๆ เช่น มวลสารพอก (concretion) มวลผนึก (compact) เม็ดแบบถั่ว (pisolith) หรือเม็ดแบบไข่ปลา (oolitic) หรือร่วนคล้ายดิน เป็นแหล่งสินแร่อะลูมิเนียมที่สำคัญ ศิลาแลงที่มีอัตราร้อยละของอะลูมิเนียมสูงจัดเป็นบ็อกไซต์ด้วย
87.	bauxitization	**การเกิดบ็อกไซต์**	บ็อกไซต์ที่เกิดจากการผุพังสลายตัวของแร่ปฐมภูมิ อะลูมิเนียมซิลิเกต แร่ทุติยภูมิ หรือแร่ดิน ภายใต้การผุพังในแถบภูมิอากาศเขตร้อนชื้นหรือกึ่งร้อนชื้น
88.	Bavelian	**บาวีเลียน**	ช่วงเวลาที่แยกย่อยมาจากช่วงคันธารนำแข็งโครเมอเรียน โดยอยู่ระหว่างโครเมอเรียนกับมีนาเปียน จัดเป็นช่วงเวลาที่เกิดธารน้ำแข็ง ๒ ครั้ง และน้ำแข็งละลาย ๒ ครั้งในปลายสมัยไพลสโตซีนตอนต้น ใช้ข้อมูลหลักจากละอองเรณูและการลำดับชั้นตะกอนที่แสดงทั้ง

			อากาศหนาวเย็นและอบอุ่น คำนี้เป็นคำในภาษาดัตช์ เสนอโดย Zagwjin and De Jong (1985) 6/56 ตรวจแล้ว
89.	bay	อ่าว	ส่วนของทะเลหรือทะเลสาบที่ลำเข้าไปในฝั่งซึ่งเว้าโค้งและเปิดกว้าง โดยทั่วไปมีขนาดเล็กกว่า gulf แต่ใหญ่กว่า cove *(ดูรูปที่ spit)*
90.	bay–head bar	สันดอนก้นอ่าว	สันดอนที่เกิดจากตะกอนทับถมอยู่ในบริเวณก้นอ่าว *(ดูรูปที่ spit)*
91.	baymouth bar	สันดอนปากอ่าว	สันดอนที่เกิดจากตะกอนทับถมอยู่ในบริเวณปากอ่าว
92.	baymouth spit	สันดอนจะงอยปากอ่าว	จะงอยสันดอนที่เกิดจากตะกอนทับถมเป็นแนวยาวอยู่ใกล้ปากอ่าว ปลายด้านหนึ่งติดอยู่กับฝั่ง เป็นรูปงอก็มี ตรงก็มี ขึ้นอยู่กับทิศทางของกระแสน้ำ *(ดูรูปที่ spit)*
93.	BC horizon	ชั้นบีซี	ชั้นดินในช่วงเปลี่ยนแปลง มีลักษณะส่วนใหญ่เหมือนชั้นบีมากกว่าชั้นซี
94.	BE horizon	ชั้นบีอี	ชั้นดินในช่วงเปลี่ยนแปลง มีลักษณะส่วนใหญ่เหมือนชั้นบีมากกว่าชั้นอี
95.	beach	หาด	๑. พื้นที่ระหว่างแนวน้ำขึ้นกับน้ำลง มีลักษณะเป็นแถบยาวไปตามริมฝั่ง เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำของคลื่นและกระแสน้ำในทะเล ทะเลสาบ หรือแม่น้ำ ๒. ตะกอนที่เกาะกันไม่แน่น ปกคลุมพื้นที่ตั้งแต่แนวน้ำลงต่ำสุดถึงแนวน้ำขึ้นสูงสุด
96.	beach berm	ชานหาด	*ดู berm ๑*
97.	beach cusp	หาดหยักแหลม	แนวหาดที่ประกอบด้วยทราย กรวด หรือก้อนหินมนใหญ่ทึงอกยืน

			ออกไปในทะเลจากแนวหาดทีอยู่ในชายทะเลส่วนนอก มีลักษณะเป็นหยักคล้ายฟันเลื่อย เกิดเนื่องจากการกระทำของคลื่น โดยทั่วไปส่วนปลายแต่ละหยัก มีระยะห่างประมาณ ๑๐-๖๐ เมตร ขนาดจะเพิ่มขึ้นตามความสูงของคลื่น 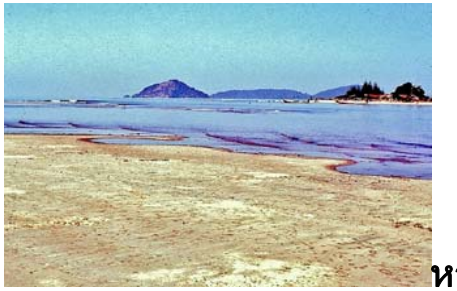 **หาดหยักแหลม บ้านน้ำเค็ม อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา** **(เก็บในธรณี สวล.) 9/56**
98.	beach cycle	**วัฏจักรหาด**	คาบของการลดและเพิมของตะกอนบนหาด ภายใต้อิทธิพลของน้ำขึ้นลงและคลื่น โดยการกัดเซาะเกิดในช่วงน้ำขึ้นสูงและคลื่นสูงในฤดูหนาวหรือหน้ามรสุมในประเทศไทย ส่วนการเพิ่มตะกอนเกิดในช่วงน้ำตายและคลื่นสงบในฤดูร้อนหรือหน้าปลอดมรสุมในประเทศไทย
99.	beach placer	**ลานแร่ชายหาด**	แหล่งลานแร่หนักมีค่า เช่น เซอร์คอน อิลเมไนต์ รูไทล์ โมนาไซต์ ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับชายหาดปัจจุบัน หรือชายหาดโบราณ หรือตามแนวชายฝั่ง
100.	beach pool	**แอ่งบนหาด**	๑. ร่องน้ำขนาดเล็กทีเกิดขึนชัวคราวอยู่ระหว่างหาด ๒ หาด หรือระหว่างสันหาดทราย ๒ แนว หรือลากูนที่อยู่หลังแนวสันหาด

			๒. แอ่งน้ำทีเกิดเชื่อมต่อกับทะเลสาบจากการกระทำของคลื่น **แอ่งบนหาด อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด อ.บางสะพาน จ. ประจวบคีรีขันธ์** **(เก็บในธรณี สวล.) 9/56**
101.	beach ridge	**สันหาด**	ยอดของหาดทีเกิดต่อเนื่องกัน หรือหาดและเนินทรายทีเกิดอยู่ด้านหลังของแนวหาดปัจจุบันโดยอยู่เหนือระดับน้ำขึ้นลงปรกติ อาจเกิดเป็นแนวเดียวหรือหลายแนวขนานกัน และมักจะขนานกับแนวชายทะเลปัจจุบัน แสดงถึงตำแหน่งของชายทะเลที่เคยรุกล้ำเข้ามาในแผ่นดิน

102.	beach rock; beachrock	**หินชายหาด**	หินตะกอนแตกหักง่าย หรือทีมีการเชือมประสานดี เกิดอยู่ในเขตน้ำขึ้นลงบริเวณชายหาดของภูมิภาคเขตร้อนหรือภูมิภาคกึ่งเขตร้อน (subtropical region) ประกอบด้วยทรายและกรวดที่เชื่อมประสานด้วยแคลเซียมคาร์บอเนต เช่น ตะกอนชายหาดที่มีการเชื่อมประสานอยู่กับที่ beach rock หาดพัทยา จ. ชลบุรี
103.	beach scarp	**ผาหาด**	หน้าหาดทีมีความลาดเกือบตังฉาก เกิดจากการกร่อนโดยคลื่น อาจมีความสูงตั้งแต่หลายเซนติเมตรจนถึงหลายเมตร ขึ้นกับพลังของคลื่น ธรรมชาติของหาด และส่วนประกอบของหาด ในปัจจุบันมักพบเป็นปรกติในหาดที่มีการเสริมเติมตะกอน

			 ผาหาด อ.จะนะ จ.สงขลา **(เก็บในธรณี สวล.) 9/56**
104.	beach-head map	**แผนทีหัวหาด**	แผนทีทางทหารทีบอกลักษณะของหาด สิงทับถมบนหาดและสิงอืน ๆ ซึ่งมีผลทำให้หาดเปลี่ยนแปลง โดยศึกษาจากลักษณะภูมิประเทศ แผนที่ธรณีวิทยา ภาพถ่ายทางอากาศและการสำรวจภาคพื้นดิน
105.	beak	**จะงอยเปลือก**	ส่วนของเปลือกหอยกาบคู่และแบรคิโอพอดซึงอยู่ตรงขอบด้านท้ายสุด ใกล้กับแนวหับเผย มีลักษณะเป็นมุมแหลมงองุ้มเข้าหากันอยู่เหนือแนวหับเผย ยกเว้นแบรคิโอพอดจะพบเฉพาะในฝาใหญ่ ส่วนของจะงอยเปลือกจะต่อเนื่องกับขั้วเปลือก (umbo) แต่บางครั้งตำแหน่งของขั้วเปลือกอาจเลื่อนสูงขึ้นมาจนอยู่ในตำแหน่งเดียวกันได้ดังเช่นที่พบในหอยกาบคู่บางชนิด *ดูรูปประกอบที่ brachial valve*
106.	beam steering	**การบังคับทิศทางคลืน**	วิธีการทีทำขึนเพือให้พลังงานคลืนไหวสะเทือนเดินทางในทิศทางที่ต้องการโดยการหน่วงการเคลื่อนที่ของคลื่นในช่องรับสัญญาณช่องต่าง ๆ เพื่อให้พลังงานคลื่นที่ได้จากการเคลื่อนออกเอียงเทหรือความเร็วคลื่นปรากฏเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน แล้วรวมพลังงาน

			ทัง ๒ ส่วนเข้าด้วยกัน การทำแบบนีซ้ำกันหลาย ๆ ครังสำหรับชุดของการเคลื่อนออกเอียงเทค่าต่าง ๆ ทำให้หาทิศทางการเคลื่อนที่เข้ามาของคลื่นได้
107.	bearing	**แบริง**	การวัดมุมแนวนอน ณ ทีใดทีหนึง โดยวัดจากแนวเหนือหรือใต้ไปทางตะวันออกหรือตะวันตก มุมแบริงของแนวใด ๆ ต้องนับขนาดของมุมจากทิศเหนือหรือใต้เสมอ ซึ่งมีค่าไม่เกิน ๙๐ องศา เช่น วัดจากทิศใต้ไปทางตะวันออกเป็นมุม ๕๐ องศา ก็เรียกว่า แนวนั้นมีมุมแบริงใต้ ๕๐ องศาตะวันออก (S 50◦ E)
108.	Becke line	**เส้นเบคเคอ**	เส้นขอบระหว่างวัสดุ ๒ ชนิดทีมีค่าดรรชนีหักเหต่างกัน ใช้ในการตรวจสอบว่าวัสดุใดมีค่าดรรชนีหักเหสูงกว่ากัน เส้นนี้ได้จากการดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ชนิดโพลาไรซ์ เป็นเส้นแสงสว่างอยู่ระหว่างขอบวัสดุ เส้นแสงสว่างหรือเส้นเบคเคอนี้จะเคลื่อนเข้าหาวัสดุที่มีค่าดรรชนีหักเหสูงกว่าเสมอ เมื่อเลื่อนหรือหมุนฐานกล้องให้ลดต่ำลงหรือเลื่อนลำกล้องสูงขึ้น ซึ่งขึ้นกับกรรมวิธีการโฟกัสภาพ หากวัสดุทั้ง ๒ มีค่าดรรชนีหักเหเท่ากัน เส้นเบคเคอจะไม่ปรากฏ คำนี้ได้มาจากชื่อของนักวิทยาแร่ F. Becke
109.	bed	**ชั้นหิน**	๑. หน่วยเล็กทีสุดในการจัดลำดับชั้นหินตามลักษณะหิน ซึงมีลำดับการเรียงกันจากหน่วยที่ใหญ่ที่สุดหรือหนาที่สุดไปยังหน่วยที่เล็กที่สุดหรือบางที่สุดที่สามารถแบ่งได้อย่างเป็นทางการ ดังนี้คือ กลุ่มหิน (group) หมวดหิน (formation) หมู่หิน (member) และชั้นหิน (bed) ชั้นหินนี้มีความหนาตั้งแต่ ๑ เซนติเมตร ถึงประมาณ ๓ เมตร มีลักษณะเนื้อหินเด่นชัด แตกต่างจากชั้นหินอื่น ๆ ที่วางตัวอยู่ข้างบนหรือข้างล่าง ชั้นหินที่ประชิดติดกันหลายชั้นซึ่งมีลักษณะ

			เนื้อหินอย่างเดียวกัน อาจนับเป็นชั้นหินชั้นหนึ่งได้โดยการใช้ชื่อเฉพาะทางการชื่อเดียวกัน เช่น Bracklesham Beds หรืออาจจัดให้อยู่ในหน่วยที่ใหญ่ขึ้นไปกว่าชั้นหินได้แต่ใช้ชื่อเฉพาะทางการชื่อเดิม เช่น Bracklesham Member คำว่า ชั้นหิน ที่หมายถึงหน่วยหินนี้ จำเป็นต้องใช้คู่กับชื่อเฉพาะทางการของชั้นหินด้วยเสมอ เช่น ชั้นหินเบเกอร์โคล (Baker Coal Bed) ถ้าไม่ใช้คู่กับชื่อเฉพาะจะหมายถึง stratum ๒. ชั้นหินโดยทั่วไปที่มีความหนาตั้งแต่ ๑ เซนติเมตร ถึงประมาณ ๓ เมตร *ดู stratum ประกอบ* 15/56
110.	bed load; bedload; bottom load; traction load	**วัตถุพัดพาท้องน่ำ**	ส่วนของวัตถุธารน้ำพา (stream load) ทั้งหมดที่เคลื่อนย้ายไปบนพื้นท้องน้ำ เป็นวัสดุที่มีขนาดใหญ่และหนัก เช่น หินมนใหญ่ (boulder) กรวดใหญ่ (pebble) กรวด (gravel) ที่ถูกนำพาไปโดยการกลิ้ง ดึงลาก หรือกระโดดเป็นช่วง ๆ ตามพื้นท้องธารไม่รวมการนำพาไปโดยการแขวนลอยหรือการละลาย *ดู bed-material load, contact load saltation load และ traction ประกอบ*
111.	bed material	**วัสดุท้องธาร**	วัสดุซึงเป็นส่วนประกอบของท้องลำธาร อาจมีต้นกำเนิดมาจากวัตถุแขวนลอย วัตถุพัดพาบนพื้นท้องน้ำหรือเป็นวัสดุส่วนที่ยังคงเหลือตกค้างอยู่
112.	bed moisture	**ความชื้นในชั้น**	*ดูคำอธิบายใน moisture content*

113.	bed rock*	**หินดาน**	หินที่รองรับดิน ทราย กรวด
114.	bedded	**-ชั้น**	๑. คำที่ใช้กับการเรียงตัวหรือตกจมเป็นแผ่นหรือชั้น เฉพาะอย่างยิ่งใช้กับหินตะกอน คำนี้อาจใช้กับสสารที่มีลักษณะเป็นชั้นที่มีกำเนิดแบบอื่นด้วย เช่น เถ้าธุลีภูเขาไฟ ๒. คำที่ใช้กับสายแร่หรือแหล่งแร่ ใด ๆ ที่ขนานกับชั้นหินของหินตะกอน และยังใช้กับแหล่งแร่แบบชั้นที่เกิดจากการแทนที่ได้ด้วย *ดู strata-bound และ stratiform ประกอบ* 9/56
115.	bedding	**การวางชั้น**	การวางตัวหรือการเรียงตัวของหินตะกอนเป็นชั้นหรือเป็นแถบ มีความหนาและลักษณะต่าง ๆ กัน ทั้งลักษณะทางกายภาพและโครงสร้าง หรือแบบรูปและแนวสัมผัสกับชั้นหินอื่น ๆ เช่น การวางชั้นเฉียงระดับ การวางชั้นแบบเรียงขนาด คำนี้เป็นคำที่หมายถึงชั้นหินหลาย ๆ ชั้น รวมทั้งโครงสร้างที่เกิดขึ้นในชั้นหินด้วยเช่นกัน 14,15,17/56
116.	bedding fault	**รอยเลื่อนตามชั้นหิน**	รอยเลื่อนที่มีระนาบรอยเลื่อนขนานกับระนาบของชั้นหินที่เลื่อนไป **ยืนยันมติเดิม 43/55**
117.	bedding fissility	**แนวแตกถี่ตามชั้นหิน**	สมบัติของหินโดยเฉพาะหินดินดาน ที่มีความโน้มเอียงจะแตกแยกออกในแนวขนานกันกับชั้นหิน หรือแตกตามแนวระนาบชั้นหิน (bedding plane) แนวแตกถี่ตามชั้นหินนี้เป็นริ้วขนาน (foliation) เบื้องต้นที่เกิดขึ้นในหินชั้นขณะที่มีตะกอนตกสะสมตัวและเกิดการอัดตัวกัน เป็นผลให้แร่ที่มีลักษณะเป็นแผ่นจัดเรียงตัวขนานกันตามแนวระนาบชั้นหิน

118.	bedding joint	**แนวแตกตามชั้นหิน**	แนวแตกในหินชั้นที่มีแนวขนานกับระนาบชั้นหิน
119.	bedding plane	**ระนาบตามชั้นหิน**	๑. พื้นผิวของชั้นหินที่มีลักษณะราบหรือเกือบราบ เป็นแนวที่แยกชั้นหินที่วางทับต่อเนื่องกัน ทั้งชั้นที่เกิดก่อนและชั้นที่เกิดถัดขึ้นไป และทั้งที่เป็นหินชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกัน ปรกติระนาบนี้จะแสดงถึงการเปลี่ยนสภาวะการสะสมตัว สังเกตได้จากลักษณะของแนวแยกระหว่างชั้น หรือสีที่แตกต่างกัน หรือจากทั้ง ๒ ลักษณะ ๒. โดยทั่วไปคำนี้ใช้กับพื้นผิวของชั้นหินใด ๆ รวมทั้งชั้นหินที่บิดงอหรือคดโค้ง ๓. คำทั่วไปที่ใช้กับหน้าราบตามแนวชั้นหินที่ไม่ต่อเนื่องซึ่งมีแนวโน้มว่าจะแตกหรือแยกออกจากกัน 15,16,17/56
120.	bedding; layering	**การวางชั้น**	การวางตัวหรือการเรียงตัวของหินตะกอนเป็นชั้นหรือเป็นแถบ มีความหนาและลักษณะต่าง ๆ กัน ทั้งลักษณะทางกายภาพและโครงสร้าง หรือแบบรูปและแนวสัมผัสกับชั้นหินอื่น ๆ เช่น การวางชั้นเฉียงระดับ การวางชั้นแบบเรียงขนาด คำนี้เป็นคำที่หมายถึงชั้นหินหลาย ๆ ชั้น รวมทั้งโครงสร้างที่เกิดขึ้นในชั้นหินด้วยเช่นกัน /56
121.	bedding–plane cleavage	**แนวแตกเรียบตามชั้นหิน**	แนวแตกเรียบตามธรรมชาติที่มีแนวขนานกับระนาบชั้นหิน
122.	bedding–plane slip; flexural slip	**การไถลตามชั้นหิน**	การเลื่อนไถลของชั้นหินตามแนวระนาบชั้นหิน ในขณะที่ชั้นหินนั้นเกิดการโค้งตัว
123.	Bedford limestone	**หินปูนเบดฟอร์ด**	ชื่อทางการค้าของหินสเพอร์จิไนต์ เป็นหินปูนสีเทาหรือสีเนื้อยุค

			มิสซิสซิปเปียน มีการทำเหมืองหินก่อสร้างกันมากทีบริเวณเมืองเบดฟอร์ด มลรัฐอินดีอานา *มีความหมายเหมือนกับ Indiana limestone*
124.	bedload; bed load; bottom load; traction load	**วัตถุพัดพาท้องน้ำ**	*ดู bed load; bedload; bottom load; traction load*
125.	bed-material load	**วัตถุท้องน้ำ**	ส่วนของตะกอนทั้งหมดที่พบในวัตถุท้องธาร (bed material) ประกอบด้วยอนุภาคที่มีขนาดหยาบทุกขนาดหรือเป็นส่วนที่ยากต่อการเคลื่อนย้ายโดยกระแสน้ำในลำธารนั้น *ดู bed load ประกอบ*
126.	beetle stone	**หินลายเต่าทอง**	*ดู septarium ความหมายที่ ๑*
127.	beheaded stream	**๑. ธารหัวขาด**	ทางน้ำทีส่วนต้นน้ำขาดหายไปเหลือแต่ส่วนปลายน้ำ เกิดเนืองจากรอยเลื่อนตามแนวระดับตัดผ่านทางน้ำแนวตรงให้ขาดออกจากกัน ทำให้ไม่มีความต่อเนื่องกับทางน้ำสายเดิม และทางน้ำส่วนปลายนี้จึงไม่มีน้ำไหลมาเติมจากต้นน้ำทำให้กลายเป็นลำธารแห้ง
128.	beheaded stream	**๒. ธารหลงแม่**	*ดู piracy; stream capture*
129.	beheading	**การเกิดธารหลงแม่**	การทีลำน้ำสายหนึงไปตัดตอนแย่งเอาส่วนยอดของลำน้ำอีกสายหนึ่งมาเป็นของตน มักเกิดขึ้นในบริเวณสันปันน้ำที่มีลำน้ำสายใดสายหนึ่งกัดเซาะพื้นที่ได้รวดเร็วกว่าลำน้ำสายอื่นที่อยู่อีกด้านหนึ่งของสันปันน้ำ เมื่อยอดน้ำของทั้ง ๒ สาย ค่อย ๆ ขยายตัวมาประชิดกัน ระดับของหุบเขาที่สูงต่ำไม่เท่ากันเนื่องจากแรงกัด

			เซาะของลำน้ำทั้งสองมีไม่เท่ากันนัน จะทำให้น้ำจากลำน้ำที่ไหลอยู่ในระดับสูงกว่าไหลกลับมาลงสู่ลำน้ำที่ไหลในระดับต่ำกว่า ด้วยเหตุนี้ ส่วนยอดของลำน้ำสายที่ไหลอยู่ด้านหนึ่งของสันปันน้ำเดิมจึงไหลเปลี่ยนทิศทางมาผนวกเข้ากับลำน้ำอีกด้านหนึ่งของสันปันน้ำนั้น เป็นเหตุให้เกิดมีสันปันน้ำใหม่ขึ้น *ดู piracy ประกอบ*
130.	bench	**ตะพักขั้นบันได**	ลักษณะภูมิประเทศที่มีการพัฒนาต่อเนื่องจากหน้าผาสามเหลี่ยม เมื่อมีรอยเลื่อนปกติ เกิดการเคลื่อนขยับตัวในแนวดิ่งอีกครั้งแล้ว เกิดการยกตัวขึ้นเกิดเป็นตะพักขั้นบันไดขึ้นบริเวณเชิงเขา โดยอยู่สูงจากลำแม่น้ำ (รูป 8)
131.	bench mark	**หมุดระดับ**	หมุดเครื่องหมายซึ่งปรากฏอยู่บนวัตถุถาวร ใช้แสดงจุดที่ทราบความสูงหรือต่ำจากระดับฐาน (datum level)
132.	bench placer	**ลานแร่ชายหาด**	แหล่งลานแร่หนักมีค่า เช่น เซอร์คอน อิลเมไนต์ รูไทล์ โมนาไซต์ ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับชายหาดปัจจุบัน หรือชายหาดโบราณ หรือตามแนวชายฝั่ง
133.	beneficiation	**การปรับปรุงคุณภาพ**	การทำให้แร่หรือถ่านหินมีคุณภาพสูงขึ้นโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลอยแร่ การแยกด้วยความถ่วง การย่างหรือเผา หรือกระบวนการอื่น ๆ *มีความหมายเหมือนกับ ore dressing*
134.	Benioff zone	**เขตเบนิออฟฟ์**	เขตที่มีจุดศูนย์กลางของการเกิดแผ่นดินไหวในระดับลึกปานกลางถึงระดับลึก ซึ่งจะเอียงออกไปจากแนวร่องลึกก้นสมุทรและอยู่ใต้หมู่เกาะรูปโค้ง (island arc) หรือทวีปที่อยู่ใกล้เคียง *ดู subduction zone ประกอบ*
135.	benthos	**สิงมีชีวิตพื้นท้องน้ำ**	พืชและสัตว์ที่อาศัยตามพื้นทะเล แตกต่างจากแพลงก์ตอนซึ่งเป็น

			พืชและสัตว์ที่ล่องลอยตามผิวน้ำและเนกตอนซึ่งเป็นสัตว์ที่แหวกว่ายอยู่ในน้ำ ชีวินพื้นทะเลอาจแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ ชนิดที่อาศัยอยู่ตามพื้นทะเลใกล้ชายฝั่ง และชนิดที่อาศัยอยู่ตามก้นทะเลลึก พืชและสัตว์เหล่านี้อาจอาศัยติดอยู่กับที่ คืบคลานไปมา หรือขุดรูอยู่ก็ได้ 8/56
136.	bentonite	**เบนทอไนต์**	ดินที่ประกอบด้วยแร่ดินกลุ่มสเมกไทต์เป็นส่วนใหญ่ ก่อนแต่งให้ละเอียดอาจมีสีเหลืองอมน้ำตาล สีเขียว สีเขียวอมน้ำเงิน สีน้ำเงิน หรือสีชมพู เบนทอไนต์ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปจะมีสีเหลืองอมน้ำตาลหรือสีแดงอ่อนเบนทอไนต์แบ่งออกได้ ๒ ชนิด คือ ๑. ชนิดพองตัวมาก ใช้ทำโคลนเจาะในการเจาะสำรวจ ทำแบบหล่อทราย เป็นต้น ๒. ชนิดไม่พองตัวหรือพองตัวได้น้อย ใช้ดูดซับน้ำมันและฟอกสี เป็นต้น ๓. ชนิดที่ทำหน้าที่เป็นสารเติมแต่งในสารเคลือบผิว เช่น หมึกพิมพ์ หรือเป็นสารควบคุมการไหลของพอลิเมอร์ในสารเคลือบผิว
137.	benzene	**เบนซีน**	ไฮโดรคาร์บอนเหลวในปิโตรเลียม มีสูตรเคมี $C_6 H_6$ โครงสร้างเป็นแบบวงแหวน ๖ เหลี่ยม ประกอบด้วยพันธะคู่สลับพันธะเดี่ยว เป็นไฮโดรคาร์บอนที่ง่ายที่สุดของชุดแอโรแมติก
138.	berm	**๑. ชานหาด**	พืนทีไม่อยู่ตัว ตำจนเกือบอยู่ในแนวราบ หรือเอียงเทเข้าหาแผ่นดินคล้ายชาน หิ้ง เชิง หรือตะพักขนาดแคบ พบอยู่บน

139.	berm	**๒. ชาน**	ชายทะเลด้านหลังหาด เกิดจากคลื่นพายุในทะเลถาโถมซัดตะกอนเข้ามาสะสมตัวบนหาด บางหาดไม่มีชาน บางหาดมีชานเดียวหรือหลายชาน *มีความหมายเหมือนกับ beach berm; backshore; backshore terrace ดู storm berm ประกอบ* ๒.๑ (วิศวกรรมโยธา) พื้นที่ซึ่งได้ก่อสร้างขึ้น โดยการถมดินและปรับระดับไว้เป็นชานตามแนวลาดคันทาง ๒.๒ (ธรณีสัณฐาน) พื้นที่ซึ่งมีลักษณะคล้ายตะพักหรือชานที่เป็นร่องรอยของพื้นผิวที่เกิดจากวัฏจักรการกร่อนในช่วงมัชฌิมวัยถึงปัจฉิมวัยตอนปลายและถูกแทรกด้วยกระบวนการยกตัวแล้วตามด้วยการกัดเซาะลงด้านล่าง ซึ่งบาสคอฟได้นำเสนอไว้เมื่อปี ๑๙๓๑ เช่น ร่องรอยที่ไม่มีการตัดแบ่งของพื้นหุบเขาที่เกิดขึ้นมาก่อนจากลำธารคืนพลัง หรือร่องรอยการยกตัวของลานคลื่นเซาะที่ได้ผ่านการกัดเซาะโดยคลื่นตามแนวชายฝั่ง นอกจากนั้น คำว่า “ชาน” ในบางครั้งยังรวมถึงไหล่หุบเขาที่เกิดขึ้นใหม่ร่วมกับร่องรอยของพื้นหุบเขา *ดู bench, strath terrace ประกอบ*
140.	Bertrand lens	**เลนส์เบอร์ทรันด์**	เลนส์ชนิดหนึ่งซึ่งติดตั้งอยู่ในกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์ เพื่อใช้ในการตรวจสอบคุณลักษณะทางแสง จำนวนแกนแสง และรูปแทรกสอดของแร่
141.	beta particle	**อนุภาคบีตา**	อนุภาคที่เปล่งออกมาจากนิวเคลียสของอะตอมระหว่างการสลายตัวทางกัมมันตรังสีแบบหนึ่ง ในทางกายภาพอนุภาคนี้เป็นเหมือนกับทั้งอิเล็กตรอนหรือพอซิตรอน *ดู alpha particle และ gamma radiation ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ beta ray*

			แต่ไม่เป็นที่นิยมนัก
142.	beta quartz; β quartz	**บีตาควอตซ์**	*ดู high quartz*
143.	BHT (bottomhole temperature)	**บีเอชที (อุณหภูมิก้นหลุม)**	*ดู bottomhole temperature (BHT)*
144.	biaxial mineral	**แร่แกนแสงคู่**	แร่ซึ่งผลึกแร่มีแกนแสง (optic axes) ๒ แกน มีค่าดรรชนีหักเห (refractive index) ๓ ค่า ตามแกน x, y และ z เป็นแร่ที่มีระบบผลึกอยู่ในระบบสามแกนต่าง หนึ่งแกนเอียง หรือสามแกนเอียง *ดูรูปที่ acute bisectrix*
145.	Biber	**ช่วงไบเบอร์**	ธารน้ำแข็งสมัยไพลโอซีนที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปตอนกลาง ในช่วงเวลาระหว่าง ๒.๔๐-๒.๑๐ ล้านปี ตามด้วยช่วงคั่นไบเบอร์/โดเนา *ดูตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ*
146.	BIF; bif (banded iron formation)	**บีไอเอฟ (แหล่งแร่เหล็กแบบชั้น)**	*ดู banded iron formation (BIF; bif)* 8/56
147.	bight	**อ่าวจันทร์เสี้ยว**	แนวชายทะเลของชายฝั่งเปิด หรืออ่าวที่มีลักษณะโค้งยาว หรือโค้งเว้าคล้ายพระจันทร์เสี้ยว หรืออ่าววงเดือนขนาดใหญ่ที่เป็นเหมือนอ่าวเปิด เช่น the Great Australian bight
148.	bin	**บิน**	ชุดของพืนทีรูปสีเหลียมผืนผ้าแต่ละพืนทีซึงแบ่งไว้เป็นส่วน ๆ ในบริเวณที่สำรวจ จากนั้นคัดเลือกข้อมูลการสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนสามมิติรวมกันไว้ในแต่ละบินซึ่งมีขนาดตั้งแต่ ๑๐-๒๕ เมตร ขึ้นอยู่กับตำแหน่งของจุดความลึกร่วมสำหรับข้อมูลซึ่งยังไม่ได้ปรับแก้ตำแหน่งสะท้อนคลื่นให้ถูกต้อง นำสัญญาณคลื่น

			สะท้อนที่รวมไว้ในแต่ละบินมาบวกกันแล้วหารด้วยจำนวนครั้งของสัญญาณในแต่ละบิน ได้ผลลัพธ์เป็นรอยคลื่นในบินนั้น
149.	binary granite	**หินแกรนิตทวิภาค**	๑. หินแกรนิตที่ประกอบด้วยควอตซ์และเฟลด์สปาร์เท่านั้น ๒. หินแกรนิตที่ประกอบด้วยไมกาทั้ง ๒ ชนิดคือ แร่ไบโอไทต์และมัสโคไวต์
150.	binary system	**ระบบทวิภาค**	ระบบที่มี ๒ องค์ประกอบ เช่น ระบบ $MgO–SiO_2$ 11/49
151.	binning	**บินนิง**	การกำหนดและจัดให้รอยคลื่นไหวสะเทือนรวมอยู่ในแต่ละบิน *ดู bin ประกอบ*
152.	binomen; binomial	**ทวินาม**	ชื่อซึ่งใช้ในการตั้งชื่อแบบทวินาม (binomial nomenclature) ประกอบด้วยคำ ๒ คำ คำแรกเป็นชื่อสกุลตามด้วยชื่อชนิดของสัตว์หรือพืชที่จัดอยู่ในสกุลนั้น ๆ *มีความหมายเหมือนกับ specific name ความหมายที่ ๒*
153.	binomial nomenclature; binominal nomemclature	**การตั้งชื่อแบบทวินาม**	ระบบการตั้งชื่อสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ ชื่อดังกล่าวประกอบด้วยคำ ๒ คำหรือทวินาม คำแรกเป็นคำตั้งของชื่อสกุลตามด้วยคำตั้งของชื่อชนิดในสกุลนั้น ตัวอย่างเช่น *Phuwiangosaurus sininbhomae* โดย *Phuwiangosaurus* เป็นชื่อสกุล และ *sirindhomeae* เป็นชื่อชนิดในสกุลนี้
154.	biochemical deposit	**สิ่งทับถมชีวเคมี**	สิ่งทับถมที่เกิดจากผลการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การตกตะกอนของสินแร่เหล็กที่เกิดในทะเลสาบ ซึ่ง

			เป็นผลจากการตรึงธาตุเหล็กจากสารละลายโดยแบคทีเรียบางชนิด **ยืนยันมติเดิม 13/56**
155.	biochemical rock	**หินชีวเคมี**	หินชั้นที่มีลักษณะเฉพาะอันเกิดโดยตรงหรือทางอ้อมจากกระบวนการทางเคมีและการกระทำของสิ่งมีชีวิต เช่น แหล่งแร่เหล็กที่เกิดจากแบคทีเรียและหินปูนบางชนิด **ยืนยันมติเดิม 13/56**
156.	biochron	**ชีวกาล**	ช่วงเวลาที่ส่วนชั้นชีวภาพ (biozone) หน่วยหนึ่งเกิดขึ้น โดยนับเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุด
157.	biochronology	**ชีวกาลวิทยา**	วิชาว่าด้วยการหาอายุ และพิจารณากำหนดลำดับกาลของเหตุการณ์ทางธรณีวิทยาในประวัติโลกโดยใช้ลำดับชั้นหินตามชีวภาพ หรือหลักฐานทางซากดึกดำบรรพ์เป็นการหาอายุสัมพัทธ์ (relative dating) ของเหตุการณ์ทางธรณีวิทยา เช่น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาทางธรณีวิทยากับวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต *ดู geochronology ประกอบ*
158.	bioclast	**เศษซากชีวิน**	๑. เศษซากดึกดำบรรพ์ชิ้นใดชิ้นหนึ่ง ๒. วัตถุที่มาจากโครงสร้างของพืชหรือสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นทั้งหมดหรือเป็นเพียงชิ้นส่วน **13/56**
159.	bioclastic rock	**หินเนื้อประสมชีวภาพ**	๑. หินตะกอนที่ประกอบด้วยเศษหินและชิ้นส่วนซึ่งแตกหักมาจากหินเดิมหรือบดเป็นผง หรือมีการจัดตัวอันเนื่องมาจากการกระทำของสิ่งมีชีวิต เช่น รากไม้ ไส้เดือน โดยที่หินนั้นไม่จำเป็นต้องมีสารอินทรีย์ประกอบอยู่ด้วย คำนี้รวมไปถึงหินที่มนุษย์ทำขึ้น ๒. หินตะกอนที่ประกอบด้วยเศษชิ้นส่วนหรือซากของสิ่งมีชีวิตซึ่งแตกหักมาสะสมตัวเป็นหิน เช่น หินปูนที่ประกอบด้วยเศษชิ้น

			เปลือกหอยทีแตกหัก หรือแหล่งแร่ฟอสเฟตแบบชันทีส่วนใหญ่ประกอบด้วยเศษซากของสัตว์มีกระดูกสันหลัง มูลสัตว์โบราณ (coprolite) หรืออื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน 12,13/56
160.	biocoenosis; biotic community; community; life assemblage; life community	**ชุมชีวิน**	*ดู community; biocoenosis; biotic community; life assemblage; life community*
161.	biodegradation	**การเสื่อมสลายทางชีวภาพ**	การเปลียนสภาพของไฮโดรคาร์บอนโดยกระบวนการทางสิงมีชีวิตขนาดเล็ก เช่น แบคทีเรียในชั้นกักเก็บปิโตรเลียมใต้ดินหรือที่พื้นผิว โดยน้ำฝนจะซึมเข้าไปในแหล่งกักเก็บ และทำให้เกิดการเสื่อมสลายทางชีวภาพ ประกอบด้วย การสูญเสียนอร์แมลอัลเคน (n-alkane) การเพิ่มปริมาณของแอสฟัลทีน และการเพิ่มปริมาณกำมะถันและลดค่าความถ่วงเอพีไอ
162.	biofacies; biologic facies	**ชุดลักษณ์ชีวภาพ**	๑. หน่วยลำดับชันหินย่อยทีแตกต่างจากหน่วยลำดับชันหินย่อยข้างเคียง เนื่องจากมีความแตกต่างของซากดึกดำบรรพ์ โดยไม่คำนึงถึงลักษณะของเนื้อหิน เช่น ลักษณะของความเป็นเอกลักษณ์ทางอนุกรมวิธาน (taxonomic identity) ของซากดึกดำบรรพ์ หรือความเกี่ยวพันของซากดึกดำบรรพ์กับสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องกำหนดการแบ่งย่อยของชั้นหินนั้น ๒. ภาพลักษณ์ของสิ่งมีชีวิต หรือลักษณะซากดึกดำบรรพ์ของชุดลักษณ์ (facies) หนึ่งในหน่วยลำดับชั้นหินที่กำหนดโดยเฉพาะเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นเฉพาะที่หรือเฉพาะถิ่น (local)

			หรือเป็นลักษณะ รวมของสิ่งมีชีวิตในแหล่งสะสมตะกอน ๓. กลุ่มซากดึกดำบรรพ์ ๒ กลุ่มที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบจะเห็นความแตกต่างกัน เนื่องจากเกิดอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน ๔. การรวมกลุ่มทางนิเวศวิทยาของซากดึกดำบรรพ์ หรือหลักฐานของชุมชีวินที่พบในซากดึกดำบรรพ์
163.	biogenesis	**กำเนิดชีวิตจากสิ่งมีชีวิต**	๑. การเกิดขึนจากการกระทำของสิ่งมีชีวิต เช่น พืดหินปะการัง ๒. บทบัญญัติที่ว่า ชีวิตทุกชีวิตล้วนเกิดขึ้นจากสิ่งที่เคยมีชีวิตมาก่อน *ดู abiogenesis ประกอบ*
164.	biogenetic law	**กฎการซ้ำรูป**	พัฒนาการการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตหนึ่ง ๆ ซึ่งแต่ละขันตอนของการเจริญเติบโตจากตัวอ่อนไปสู่ขั้นเต็มวัยนั้น ตัวอ่อนในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งจะมีรูปร่างลักษณะซ้ำรูปกับลักษณะของตัวอ่อนหรือสัตว์ในชั้นต่ำกว่าที่จัดอยู่ในสายพันธุ์เดียวกัน เช่น ขั้นตอนการพัฒนาของตัวอ่อนมนุษย์ ที่มีลำดับขั้นตอนคล้ายตัวอ่อนของปลา ตัวอ่อนของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ตัวอ่อนของสัตว์เลื้อยคลาน และตัวอ่อนของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชั้นต่ำ ซึ่งสัตว์ดังกล่าวนี้ล้วนจัดอยู่ในสายพันธุ์มีกระดูกสันหลังด้วยกัน
165.	biogenic gas	**แก๊สชีวภาพ**	แก๊สมีเทนที่ได้จากการกระทำของแบคทีเรียชนิดที่ไม่ใช้ออกซิเจนต่อสารอินทรีย์ในระดับตื้น และมีอุณหภูมิต่ำ มีส่วนประกอบเป็นมีเทนถึงร้อยละ ๙๙.๙ ซึ่งเบากว่าแก๊สที่เกิดจากความร้อน (thermogenic gas)
166.	biogenic rock	**หินชีวภาพ**	หินทีเกิดโดยตรงจากการกระทำของสิ่งมีชีวิต เช่น พืดหินปะการัง

			หินปูนเปลือกหอย (shelly limestone) เลนก้นสมุทร (pelagic ooze) ถ่านหิน พีต
167.	biogeochemical prospecting	**การสำรวจชีวธรณีเคมี**	การสำรวจแหล่งแร่ทางธรณีเคมีแบบหนึ่ง โดยนำตัวอย่างพืชที่เก็บมาอย่างเป็นระบบในบริเวณนั้น ๆ มาวิเคราะห์ทางเคมี เพื่อหาปริมาณของธาตุต่าง ๆ ซึ่งอาจจะบ่งบอกถึงตัวแหล่งแร่ที่ซุกซ่อนอยู่ ปรกติจะตรวจหาปริมาณของธาตุส่วนน้อยจากพืชชนิดเดียวหรือมากกว่าก็ได้ *ดู geobotanical prospecting ประกอบ*
168.	biogeochemistry	**วิชาชีวธรณีเคมี**	สาขาหนึ่งของวิชาธรณีเคมี ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการของสิ่งมีชีวิตที่มีผลต่อการแผ่กระจายและการมีอยู่ของเคมีธาตุในชีวภาค
169.	bioherm	**เนินหินชีวภาพ**	มวลหินที่มีรูปร่างคล้ายเนิน เกิดจากสิงมีชีวิตชนิดเกิดอยู่กับที่ (sedentary) เช่น พวกปะการัง สโตรมาโทพอรอยต์ สาหร่าย สร้างเปลือกเกาะติดกันเป็นพืดล้อมรอบด้วยหินที่มีเนื้อหินแตกต่างกัน เช่น พืดหินอินทรีย์ (organic reef) *ดู biostrome ประกอบ*
170.	biohermite	**หินตะกอนชีวภาพ**	หินปูนที่ประกอบด้วยเศษชินตะกอนที่แตกหักมาจากเนินหินชีวภาพ (bioherm) แล้วสะสมตัวอยู่ในรูปของกระเปาะ หรือกองเศษปะการัง ปัจจุบันหินนี้รวมอยู่ในคำ biolithite
171.	biohorizon**	**แนวชั้นชีวภาพ**	พื้นผิวหรือแนวชั้นบาง ๆ ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านชีวภาพ หรือมีลักษณะทางชีวภาพที่เด่นแตกต่างไปจากเดิม เช่น การปรากฏตัวของชีวินเป็นครั้งแรกหรือครั้งสุดท้าย หรือการปรากฏตัวของชีวินที่มีจำนวนมากผิดปรกติ แนวชั้นชีวภาพนี้มีคุณค่ามากในการเทียบลำดับชั้นหินตามชีวภาพ โดยปรกติถือเป็นเส้นเขตของส่วนชั้นชีวภาพ (biozone) แม้ว่าบ่อยครั้งจะพบอยู่ใน

			ส่วนชั้นชีวภาพ
172.	biolithite	**หินมวลชีวภาพ**	หินปูนที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตซึ่งเจริญเติบโตอยู่กับที่ มีลักษณะเฉพาะเป็นโครงร่างสารคาร์บอเนตซึ่งเชื่อมมวลรวมคาร์บอเนต (allochem) และโครงร่างสิ่งมีชีวิตนั้น มวลหินนี้เป็นแกนของพืดหินปะการังทั่วไป การเรียกชื่อหินอาจขยายด้วยชื่อของสิ่งมีชีวิตที่เป็นตัวสร้างหินที่สำคัญนำหน้าชื่อเพื่อให้ทราบถึงที่มาของหิน เช่น coral biolithite, algal–mat biolithite หรือ rudistbiolithite *ดู biohermite ประกอบ*
173.	biologic facies; biofacies	**ชุดลักษณ์ชีวภาพ**	*ดู biofacies; biologic facies*
174.	biological marker; biomarker	**ตัวชี้ชีวภาพ**	สารประกอบอินทรีย์ที่มีโครงสร้างเฉพาะซึ่งพบในปิโตรเลียมหรือหินตะกอน ได้จากการสกัดวิเคราะห์คาร์บอนที่เหลืออยู่ ซึ่งเชื่อมโยงกับสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ เพื่อใช้ศึกษาต้นกำเนิดสิ่งมีชีวิตที่ให้ปิโตรเลียม ตัวชี้ชีวภาพที่พบทั่วไปในปิโตรเลียม ได้แก่ ไอโซพรีนอยด์ (isoprenoid) ไตรเทอเพน (triterpane) และสเตอเรน (sterane) *มีความหมายเหมือนกับ geochemical fossil*
175.	biology	**ชีววิทยา**	วิชาที่ศึกษาเกียวกับสิงมีชีวิตทั้งหมด โดยเฉพาะพวกที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันซึ่งจะครอบคลุมทั้งวิชานวชีวินวิทยา (neontology) และบรรพชีวินวิทยา (paleontology) แต่ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่ชีววิทยาปัจจุบัน
176.	biomarker; biological	**ตัวชีชีวภาพ**	*ดู biological marker; biomarker*

	marker		
177.	biomass	**มวลชีวภาพ**	นำหนักหรือปริมาตรของสิงมีชีวิตทังหมดในพืนทีทีกำหนด โดยคิดเป็นน้ำหนักหรือปริมาตรต่อหน่วยพื้นที่
178.	biometrics	**ชีวมิติ**	วิชาสถิติที่นำมาประยุกต์ใช้กับการสังเกตการณ์ทางชีววิทยาหรือปรากฏการณ์ทางชีววิทยา 8/56
179.	biomicrite	**หินไบโอมิไครต์**	หินปูนทีประกอบด้วยมวลรวมคาร์บอเนตจำพวกซากดึกดำบรรพ์และเม็ดกลมเล็กในอัตราส่วนมากกว่า ๓ ต่อ ๑ มีอินทราคลาสต์น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ มีเม็ดแบบไข่ปลาน้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และมีเนื้อพื้นพวกมิไครต์มากกว่าวัตถุประสานพวกสปาไรต์ *ดู* *allochem, pellet, micrite, sparite และ pelsparite ประกอบ*
180.	biophile	**-ชีวินชอบ**	คำทีใช้กับธาตุทีพบเป็นส่วนใหญ่ในสิงมีชีวิตและสารอินทรีย์ หรือเป็นธาตุที่พืชหรือสัตว์ได้สะสมไว้ในตัว หรือรวบรวมไว้ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ 8/56
181.	biosome	**ชันชีวภาพ**	ชันตะกอนทีเกิดสะสมตัวภายใต้อิทธิพลของสิงมีชีวิตกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นลำดับชั้นหินตามชีวภาพที่เกิดในช่วงเวลาเดียวกันกับชั้นลักษณะหิน (lithosome)
182.	biosparite	**หินไบโอสปาไรต์**	หินปูนทีประกอบด้วยมวลรวมคาร์บอเนตจำพวกซากดึกดำบรรพ์และเม็ดกลมเล็กในอัตราส่วนมากกว่า ๓ ต่อ ๑ มีอินทราคลาสต์น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ มีเม็ดแบบไข่ปลาน้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และมีวัตถุประสานพวกสปาไรต์มากกว่าเนื้อพื้นพวกมิไครต์ *ดู*

			allochem, pellet, micrite, sparite และ pelsparite ประกอบ
183.	biosphere	**ชีวภาค**	๑. ส่วนของผิวโลกและบริเวณใกล้เคียงที่เป็นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ซึ่งคลุมบางส่วนของธรณีภาค อุทกภาค และบรรยากาศ *ดู ecosphere ประกอบ* ๒. สิ่งมีชีวิตทั้งหมดของโลกและบรรยากาศ 8/56
184.	biostratigraphic classification	**การจำแนกลำดับชั้นหินตามชีวภาพ**	วิธีการจำแนกลำดับชั้นหินอย่างหนึ่ง อาศัยซากดึกดำบรรพ์ที่มีในชั้นหินเป็นหลัก
185.	biostratigraphic unit	**หน่วยลำดับชั้นหินตามชีวภาพ**	มวลชั้นหินที่มีซากดึกดำบรรพ์ชนิดหรือกลุ่มใด ๆ ที่มีจำนวนมากหรือที่แสดงลักษณะเฉพาะหรือการเกิดได้เด่นชัด จนสามารถจัดมวลชั้นหินดังกล่าวรวมเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน และแยกจากชั้นหินข้างเคียงได้
186.	biostratigraphic zone	**ส่วนชั้นลำดับชั้นหินตามชีวภาพ**	แบบต่าง ๆ ของหน่วยลำดับชั้นหินตามชีวภาพ ซึ่งส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น ๔ แบบ คือ ส่วนชั้นกลุ่มชีวิน ส่วนชั้นช่วงชีวิน (range zone) ส่วนชั้นแอกเม ส่วนชั้นระหว่างแนวชั้นชีวภาพ (interval zone) คำนี้เรียกสั้น ๆ ว่า ส่วนชั้นชีวภาพ (biozone)
187.	biostratigraphy	**๑. วิชาลำดับชั้นหินตามชีวภาพ**	สาขาหนึ่งของวิชาลำดับชั้นหินว่าด้วยการรวมชั้นหินเข้าด้วยกันเป็นหน่วยต่าง ๆ โดยอาศัยซากดึกดำบรรพ์ที่ปรากฏอยู่ในชั้นหินเป็นเกณฑ์กำหนด
188.	biostratigraphy	**๒. การลำดับชั้นหินตามชีวภาพ**	การจัดทำลำดับของหน่วยชั้นหิน โดยใช้ความแตกต่างของซากดึกดำบรรพ์หรือกลุ่มซากดึกดำบรรพ์ที่มีอยู่ในชั้นหินเป็นเครื่อง

189.	**biostratigraphy**	**๓. ลำดับชั้นหินตามชีวภาพ**	กำหนด ลำดับของชั้นหินที่แบ่งแยกออกจากกันได้โดยใช้ความแตกต่างของซากดึกดำบรรพ์ในแต่ละหน่วยชั้นหินเป็นเครื่องกำหนด
190.	**biostratinomy;** **biostratonomy**	**ประวัติซากชีวภาพ**	*ดู biostratonomy; biostratinomy*
191.	**biostratonomy;** **biostratinomy**	**ประวัติซากชีวภาพ**	วิชานิเวศวิทยาบรรพกาลสาขาหนึงซึงเกียวกับความสัมพันธ์ระหว่างซากสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมทั้งก่อนถูกกลบฝังและหลังการกลบฝัง *ดู taphonomy และ fossildiagenese ประกอบ*
192.	**biostrome**	**แผ่นหินชีวภาพ**	มวลหินทีมีรูปลักษณะเป็นแผ่นคล้ายผ้าห่ม เกิดขึนหรือประกอบขึนด้วยซากสิ่งมีชีวิตชนิดเกิดอยู่กับที่เป็นส่วนใหญ่ เช่น ชั้นเปลือกหอย ชั้นถ่านหิน (coal seam) *ดู bioherm ประกอบ*
193.	**biota**	**ชีวชาติ**	สิงมีชีวิตทังหมดทีอาศัยอยู่ในบริเวณใด ๆ ซึงประกอบด้วย สัตวชาติ (fauna) และพฤกษชาติ (flora)
194.	**biotic community; biocoenosis; community; life assemblage; life community**	**ชุมชีวิน**	*ดู community*, *biocoenosis; biotic community; life assemblage; life community*
195.	**biotic factor**	**ปัจจัยทางชีวภาพ**	ปัจจัยตามธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิต เช่น แหล่งอาหาร การแข่งขันเพื่อ ความอยู่รอดของชนิดสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของเหยื่อและผู้ล่าเหยื่อ ซึ่งล้วนเป็นผลให้เกิดการกระจายหรือความอุดมของกลุ่มสิ่งมีชีวิต

			8/56
196.	biotope	เขตชีวชาติ	บริเวณเขตพื้นที่ของระบบนิเวศที่เป็นแบบเดียวกัน ซึ่งมีชุมชีพของพืชและสัตว์เข้าไปอาศัยอยู่และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้นได้ เขตชีวชาตินี้อาจขยายออกไป ถูกจำกัดให้แคบลง หรือย้ายไปที่อื่นก็ได้ ในแหล่งพื้นที่นี้มักพบซากดึกดำบรรพ์ของสิ่งมีชีวิตหลงเหลืออยู่ ทำให้ทราบประวัติ อายุ การวิวัฒนาการ ความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมของธรณีกาล จึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิชาลำดับชั้นหิน
197.	bioturbation	การรบกวนตะกอน	การทีสิงมีชีวิตเข้าไปทำลายสภาพความเป็นเนือเดียวกันของตะกอนโดยทำให้เกิดมีรูชอนไช (burrow) ขึ้น เป็นเหตุให้ตะกอนต่างชนิดเข้าไปแทรกอยู่ในเนื้อตะกอนที่เกิดมีรูชอนไชได้
198.	biotype	ไบโอไทป์, แบบฉบับสิ่งมีชีวิต	กลุ่มของสิงมีชีวิตซึงมีลักษณะโครงสร้างทางพันธุกรรมเหมือนกันทุกประการ 8/56
199.	biozone	ส่วนชันชีวภาพ	*ดู biostratigraphic zone*
200.	bipole-dipole array	แถวลำดับขนาน	รูปแบบการจัดวางขัวไฟฟ้าในการสำรวจความต้านทานไฟฟ้าจำเพาะและการเกิดขั้วแบบเหนี่ยวนำ โดยจัดวางขั้วไฟฟ้าให้เส้นลากต่อระหว่างขั้วไฟฟ้าวางตัวขนานกันและตั้งฉากกับเส้นลากต่อระหว่างจุดกึ่งกลางขั้วไฟฟ้า ระยะระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้า (AB) ห่างกันมากกว่าระยะระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้า (MN) **รูป** A, B คือ ขั้วกระแสไฟฟ้า

			M, N คือ ขั้วศักย์ไฟฟ้า r คือ ระยะห่างระหว่างจุดกึ่งกลางขั้วกระแสไฟฟ้ากับจุดกึ่งกลางขั้วศักย์ไฟฟ้า
201.	bird	**เบิร์ด**	*ดูคำอธิบายใน depth controller*
202.	bird's foot delta*	**ดินดอนสามเหลียมรูปตีนนก**	ดินดอนสามเหลียมปากนำทีนำพาตะกอนมาทับถมจนสูงขึน ทำให้น้ำปัดเปลี่ยนทางเดินและเกิดลำน้ำย่อยแยกหลายสาย ไหลลงบริเวณปากน้ำ มีสายสำคัญ ๒–๓ สาย ทำให้มองดูมีรูปคล้ายตีนนกหรือตีนกา
203.	birefringence	**๑. แสงหักเหสองแนว**	ปรากฏการณ์ทีเกิดขึนเมือผลึกระบบต่าง ๆ นอกเหนือจากระบบสามแกนเท่า แตกแสงแสงหนึ่งที่ตกกระทบออกเป็นแสง ๒ แสง ได้แก่ รังสีแสงปรกติ (ordinary ray) และรังสีแสงเกินปรกติ (extraordinary ray) ซึ่งจะหักเหผ่านไปในตัวกลางหรือผลึกนั้นด้วยความเร็วแสงไม่เท่ากัน *มีความหมายเหมือนกับ double refraction*
204.	birefringence	**๒. ค่าแสงหักเหสองแนว**	ผลต่างสูงสุดระหว่างค่าดรรชนีหักเหซึงสัมพันธ์กับรังสีแสงปรกติ (n_o) กับรังสีแสงเกินปรกติ (n_e) ใช้สัญลักษณ์แทนว่า $\Delta n = n_e - n_o$ *ดู ordinary ray และ extraordinary ray ประกอบ ดูรูปที่ uniaxial mineral*
205.	birefringence	**๓. คลืนหักเหสองแนว**	คลืนไหวสะเทือนทีตกกระทบตัวกลางแล้วแยกออกเป็นคลืน ๒ ชนิดซึ่งมีทิศทางการเดินทางต่างกัน เมื่อคลื่นเดินทางผ่านบริเวณที่มีลักษณะเป็นไอโซทรอปีทางขวางในทิศทางต่างไปตามแนวแกน

			สมมาตรหรือเดินทางในแนวตังฉากกับแกนสมมาตร คลืนทุติยภูมิจะแบ่งแยกออกเป็นคลื่นทุติยภูมิ ๒ แนวในทิศทางตั้งฉากกัน เรียกว่าการแยกออกจากกันของคลื่นเฉือน คลื่นที่มีความเร็วมากกว่าเรียกคลื่น s_1 คลื่นที่มีความเร็วต่ำกว่าเรียกคลื่น s_2 ใช้ประโยชน์ในการหาแหล่งกักเก็บปิโตรเลียมในรอยแตก และในการศึกษาการเคลื่อนตัวแผ่นเปลือกโลก
206.	bisphenoid	**ไบสฟีนอยด์**	*ดู disphenoid*
207.	bit; drill bit	**หัวเจาะ**	อุปกรณ์ส่วนทีอยู่ปลายสุดของระบบก้านเจาะ ใช้ในการกัดบดหินเพื่อให้เกิดหลุมลึกลงไป หัวเจาะมีฟันทำด้วยเหล็กกล้าหรือฝังด้วยวัสดุที่มีความแข็งมาก และยังมีรูเล็ก ๆ เพื่อให้โคลนเจาะไหลฉีดออกมาด้วยความแรงเพื่อช่วยกัดเซาะหิน หล่อลื่น และลดอุณหภูมิในระหว่างการเจาะ หัวเจาะที่มีฟันทำด้วยเหล็กกล้าหรือฝังด้วยทังสเตน คาร์ไบด์ เรียกว่า หัวเจาะหิน (rock bit) หรือฝังด้วยเพชร อุตสาหกรรม เรียกว่า หัวเจาะฝังเพชร (diamond bit) นอกจากนี้ยังมีหัวเจาะชนิดอื่น ๆ อีก เช่น หัวเจาะหางปลา (fishtail bit) หัวเจาะกระแทก (chopping bit) หัวเจาะสว่าน (cutter head) *(ดูรูปที่ swivel หมายเลข ๑)*
208.	bitumen	**บิทูเมน**	๑. สารประกอบอินทรีย์ที่อยู่ในหินตะกอน เป็นของแข็งหรือค่อนข้างแข็ง สามารถละลายได้ในตัวทำละลายอินทรีย์ (organic solvents) และหลอมตัวได้ เช่น ปิโตรเลียม ยางมะตอย ยางมะ

			ตอยแข็ง ไขแร่ (mineral wax) ส่วนสารประกอบอินทรีย์ที่ไม่ละลายในตัวทำละลายอินทรีย์ เรียกว่า เคอโรเจน (kerogen) ๒. ไฮโดรคาร์บอนที่อยู่ในสถานะของแข็ง กึ่งแข็ง และของเหลว
209.	bituminous coal	**ถ่านหินบิทูมินัส**	ถ่านหินชนิดหนึ่งอยู่ระหว่างถ่านหินซับบิทูมินัสกับแอนทราไซต์ มีสารระเหย (volatile matter) ประกอบอยู่ในเนื้อตั้งแต่ร้อยละ ๑๕-๒๐ สีน้ำตาลถึงดำ เมื่อเผาให้ควันมาก
210.	bituminous rock	**หินบิทูมินัส**	*ดูคำอธิบายใน asphalt rock; asphalt stone; rock asphalt*
211. 212.	bivalve bivalve	**๑. -ฝาคู่** **๒. สัตว์ฝาคู่**	คำที่ใช้หมายถึงมีสองฝา สัตว์ซึ่งมีโครงร่างเป็นเปลือกสองฝาประกบเข้าด้วยกันเพื่อป้องกันร่างกายอ่อนนุ่มที่อยู่ภายใน ฝาทั้งสองอาจมีขนาดเท่ากันหรือเกือบเท่ากันก็ได้ สามารถดึงเปิดปิดได้ โดยเฉพาะหมายถึงสัตว์จำพวกหอยกาบคู่ (class Pelecypoda) ซึ่งรวมพวกหอยกาบ หอยนางรม หอยแครง หอยแมลงภู่ หอยกระพง *ดู univalve และ pelecypod ประกอบ*
213.	black amber	**อำพันดำ**	*ดู jet*
214.	black coral	**ปะการังดำ**	*ดู red coral*
215.	black diamond	**เพชรดำ**	๑. *ดู carbonado* ๒. เพชรสีดำคุณภาพรัตนชาติ ๓. แร่ฮีมาไทต์สีดำ เนื้อแน่น เมื่อขัดมันจะเป็นเงาวาวแบบโลหะ ๔. ชื่อใช้เรียกถ่านหินในความหมายเปรียบเทียบคุณค่า

216.	black granite	**แกรนิตดำ**	หินแกรนิตหรือหินอัคนีที่ในทางการค้าเมื่อขัดมันแล้วจะให้สีเทาเข้มถึงดำ จัดเป็นหินประดับชนิดหนึ่ง อาจเป็นหินไดอะเบส ไดออไรต์ หรือแกบโบร
217.	black light	**แสงดำ**	๑. คำที่นักสำรวจแร่และผู้ประกอบการเรียกแสงอัลตราไวโอเลตที่ใช้ในการสำรวจและประเมินค่าแร่เรืองแสง ๒. อุปกรณ์ชนิดหนึ่งซึ่งให้แสงอัลตราไวโอเลต ปรกติมักนำติดตัวไปได้
218.	black mud; euxinic mud; hydrogen sulfide mud; reduced mud	**โคลนดำ**	โคลนชนิดหนึ่งที่เกิดภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ขาดออกซิเจน เช่น ในทะเล ทะเลสาบ มีสีดำเนื่องจากปฏิกิริยาของแก๊สไข่เน่า
219.	black sand	**ทรายดำ**	ตะกอนน้ำพาหรือทรายตามชายหาดที่ประกอบด้วยเม็ดแร่หนักสีเข้มหรือเม็ดหินสีเข้ม เช่น แร่แมกนีไทต์ รูไทล์ การ์เนต หินแก้วบะซอลต์ (basaltic glass) เป็นส่วนใหญ่ โดยคลื่นและกระแสน้ำนำพาเม็ดตะกอนเหล่านี้มาสะสมตัว ทรายดำอาจเป็นแร่มีค่าได้
220.	black shale	**หินดินดานสีดำ**	หินดินดานชนิดหนึ่ง ปรกติจะเป็นชั้นบาง ๆ มีอินทรียวัตถุและสารประกอบซัลไฟด์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดสีดำ
221.	blackdamp; chokedamp	**แก๊สไม่ระเบิด**	แก๊สในเหมืองถ่านหินที่ไม่ระเบิดแม้จุดประกายไฟ ประกอบด้วยคาร์บอนไดออกไซด์ร้อยละ ๑๕ และไนโตรเจนร้อยละ ๘๕ *มีความหมายตรงข้ามกับ firedamp*
222.	blackjack	**แบล็กแจ็ก**	๑. แร่สฟาเลอไรต์สีเข้ม

			๒. ชั้นบาง ๆ ของถ่านหินที่เกิดสลับกับชั้นหินดินดาน (หินชนวน) ๓. ถ่านหินแผ่น (slaty coal) ที่มีปริมาณเถ้าสูง
223.	blanket bog	**พรุผืนแผ่น**	พรุที่เกิดในบริเวณที่มีปริมาณน้ำฝนสูงมาก วางตัวแผ่กว้างเป็นแนวยาวในบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบ
224.	blanket deposit	**แหล่งสะสมผืนแผ่น**	๑. แหล่งสะสมตะกอนที่มีการสะสมตัวของตะกอนแผ่แบนเป็นผืนกว้างใหญ่ มีความหนาค่อนข้างสม่ำเสมอ ๒. แหล่งสะสมที่เป็นแหล่งสินแร่ มีลักษณะแบนราบ มีความกว้างและความยาวค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับความหนา เรียกว่า แหล่งแร่แบบผืนแผ่น คำนี้ไม่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกับการกำเนิด
225.	blanket sand; sheet sand	**ชั้นทรายผืนแผ่น**	ชั้นทรายหรือชั้นหินทรายซึ่งมักเป็นพวกหินทรายออร์โทควอร์ตไซต์ (orthoquartzitic sandstone) ที่วางตัวแผ่กระจายออกไปเป็นบริเวณกว้าง เกิดจากการรุกล้ำของน้ำทะเลขึ้นมาบนแผ่นดินและแผ่กว้างออกไปเป็นระยะทางไกล ๆ
226.	blast wave	**คลื่นระเบิด**	คลื่นชนิดที่รอยคลื่นชั้นมากและความถี่สูงมาก เกิดจากการเพิ่มขึ้นของความดันบรรยากาศ คลื่นนี้เคลื่อนที่จากศูนย์กลางของการระเบิดหรือจากต้นกำเนิดคลื่นแบบอื่น ๆ ออกไปอย่างรวดเร็วผ่านตัวกลางที่ล้อมรอบอยู่ *ดู shock wave ประกอบ*
227.	blastoporphyritic	**–เนื้อดอกเทียม**	คำที่ใช้กับลักษณะเนื้อเงินในหินแปรที่เป็นเนื้อดอกเดิมของหินอัคนีที่ยังคงสภาพเหลืออยู่ในหินแปร *ดู porphyroblastic ประกอบ*
228.	blastopsammitic	**–เนื้อหินทรายแปร**	คำที่ใช้กับลักษณะของเนื้อหินทรายที่ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในหินแปรที่แปรสภาพมาจากหินทรายนั้น

229.	B-layer	**ชั้นไหวสะเทือนบี**	บริเวณชั้นไหวสะเทือนภายในโลกจากแนวแบ่งเขตโมโฮโรวิซิกถึงความลึก ๔๑๐ กิโลเมตร เป็นเขตหนึ่งของการแบ่งส่วนภายในโลกออกเป็นหลายชั้น จากชั้นเอถึงชั้นจี ปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้ว 40/55
230.	bleach spot; deoxidation sphere	**ดวงฟอกจาง**	จุดหรือดวงสีเขียวหรือเหลืองอยู่ภายในหินสีแดง เกิดขึนจากกระบวนการรีดักชัน (reduction) ของเฟอริกออกไซด์ รอบ ๆ สารอินทรีย์
231.	bleached jadeite	**หยกแต่งสี**	หยกที่ผ่านการเพิมคุณภาพ โดยทั่วไปนำหยกไปใส่ในกรดเกลือเพื่อกำจัดสีน้ำตาลจากคราบสนิมเหล็กก่อน แล้วนำไปทำให้เอิบชุ่มด้วยขี้ผึ้ง สารเคลือบ หรือสารพอลิเมอร์ แล้วปล่อยให้แข็งตัว จะทำให้สีหยกสวยงามมากขึ้น ในเชิงพาณิชย์เรียกหยกแต่งสีว่า หยกเกรดบี (B jade)
232.	bleaching clay	**ดินฟอกสี**	ดินในสภาพธรรมชาติหรือที่ผ่านกระบวนการทางเคมีแล้ว มีสมบัติดูดซับสีจากของเหลวโดยเฉพาะพวกน้ำมันชนิดต่าง ๆ ได้
233.	bleb	**มลทินกลม**	สสารเม็ดเล็ก ๆ ลักษณะมนหรือกลมฝังอยู่ในเนือสสารอีกชนิดหนึ่ง เช่น มลทินกลมของแร่โอลิวีนที่ฝังอยู่ในแร่ไพรอกซีน
234.	bleeding core	**แท่งหินชุ่ม**	แท่งหินตัวอย่างที่ได้จากการเจาะซึงมีน้ำมันหรือแก๊สอยู่ในช่องว่างหรือรอยแตก
235.	blind estuary	**ชะวากทะเลบอด**	คำที่มีความหมายเหมือนกับ estuarine lagoon ซึ่งใช้เรียกในออสเตรเลียและแอฟริกาใต้
236.	blind valley	**หุบเขาบอด**	๑. หุบเขาในภูมิประเทศแบบคาสต์ซึงมีปลายลำธารสินสุดเนื่องจากมุดหายลงใต้ดิน

			๒. คำโบราณที่หมายถึง pocket valley
237.	blind zone	**เขตบอด**	๑. ชั้นซึ่งไม่สามารถตรวจหาได้ด้วยวิธีตรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนแบบหักเห เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ชั้นซ่อน” (hidden layer) ชั้นนี้อาจมีความเร็วคลื่นไหวสะเทือนต่ำกว่าชั้นหักเหระดับตื้น เป็นผลให้คำนวณค่าความลึกของชั้นหักเหระดับลึกได้มากเกินความเป็นจริง หรืออาจเป็นชั้นที่ความเร็วคลื่นไหวสะเทือนมีค่าใกล้เคียงกับความเร็วคลื่นของชั้นที่อยู่ด้านบนหรือด้านล่างลงไป ความแตกต่างของความเร็วหรือความหนาของชั้นที่อยู่ระหว่างนั้นไม่มากพอที่จะทำให้เกิดการหักเหกลับสู่จีโอโฟน ทำให้การคำนวณค่าความลึกถึงชั้นหักเหระดับลึกได้ค่าน้อยกว่าความเป็นจริง ๒. บริเวณซึ่งไม่มีการสะท้อนกลับของคลื่นไหวสะเทือนเกิดขึ้น คือเขตอับ (shadow zone) ๓. บางส่วนของมวลสารซึ่งไม่มีพลังงานคลื่นไหวสะเทือนเดินทางไปถึงในการจัดวางต้นกำเนิดคลื่น เพื่อส่งพลังงานคลื่นไปยังจีโอโฟน
238.	blister cone	**กรวยโดม**	กรวยรูปร่างคล้ายโดมปรากฏบนผิวหน้าของลาวาหลาก เกิดจากการดันตัวของแก๊สหรือไอน้ำภายในตัวลาวาขึ้นมาข้างบนขณะที่ลาวากำลังแข็งตัว ส่วนใหญ่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑ เมตร
239.	block	**๑. บล็อก**	๑.๑ เศษหินรูปเหลี่ยม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า

240.	block	**๒. บล็อกรอยเลื่อน**	๒๕๖ มิลลิเมตร (๑๐ นิว) ไม่มีร่องรอยการสึกกร่อนจากการนำพา หรือมีน้อยมาก *ดู boulder ประกอบ* ๑.๒. เศษชิ้นภูเขาไฟ (pyroclast) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า ๖๔ มิลลิเมตร ที่ภูเขาไฟพ่นออกมาในสภาพที่เป็นของแข็ง *ดู fault block*
241.	block faulting*	**การเลื่อนเป็นบล็อก**	การเลื่อนตัวต่ำหรือสูงขึ้นของหินเป็นพืด ๆ ขนาดใหญ่ในลักษณะเป็นบล็อก ทำให้หินสองฟากของรอยเลื่อนเหลื่อมกัน *(ดูรูปที่ graben)*
242.	block field; stone field	**ทุ่งหิน**	แหล่งสะสมของก้อนหินใหญ่ทีส่วนมากมีลักษณะเป็นเหลียมและสะสมตัวไม่หนา โดยไม่มีก้อนหินขนาดเม็ดเล็กมาปิดทับอยู่ด้านบน ก้อนหินเหล่านี้วางตัวอยู่บนชั้นหินแข็งหรือชั้นหินผุ เศษหินเชิงเขาหรือตะกอนน้ำพา และไม่ได้หล่นลงมาจากหน้าผาหรือชะง่อนผาในบริเวณนั้น ทุ่งหินมักเกิดอยู่บนด้านลาดของภูเขาสูงเหนือแนวต้นไม้ในภูมิภาคขั้วโลก และกระจายตัวไปตามความลาดที่ขนานกับแนวต้นไม้นั้น ซึ่งส่วนมากลาดน้อยกว่า ๕ องศา ก้อนหินใหญ่อาจมีรูปร่างกึ่งกลมจนถึงกึ่งเหลี่ยม บ่งถึงการขัดถูระหว่างถูกพัดพาหรือขัดถูอยู่กับที่ *มีความหมายเหมือนกับ block sea*
243.	block lava*	**ลาวาบล็อก**	หินลาวาทีมีลักษณะคล้ายอาอา แต่ผิวเรียบกว่า มีจำนวนรูพรุนน้อยกว่า และมีลักษณะเป็นโหนก ๆ คล้ายกัน
244.	block mountain*	**ภูเขาบล็อก**	เขาทีเกิดจากการเลื่อนเป็นบล็อก (block faulting) *ดู horst ประกอบ*
245.	block sea	**ทะเลหิน**	*ดู block field; stone field*

246.	block stream; rock stream; stone stream	**ธารหิน**	ก้อนหินมนใหญ่หรือก้อนหินเหลี่ยมที่ทับถมกันโดยไม่มีก้อนหินขนาดเล็กปิดทับอยู่ด้านบน ก้อนหินเหล่านี้จะวางตัวอยู่บนชั้นหินแข็งหรือชั้นหินผุ เศษหินเชิงเขาหรือตะกอนน้ำพา ปรกติธารหินจะเกิดอยู่ที่บริเวณแคบ ๆ ของต้นแม่น้ำมากกว่าที่จะเกิดในบริเวณกว้าง ๆ ตามความลาดลงของแม่น้ำ บางส่วนอาจเกิดแผ่เข้าไปในป่าหรือเติมเต็มพื้นหุบเขา และอาจค้างอยู่บนที่ลาดซึ่งมีมุมต่าง ๆ กัน แต่ตามปรกติมักจะไม่ชันกว่า ๔๐ องศา บางครั้งใช้คำนี้เช่นเดียวกับ block field หรือ rock glacier ซึ่งเป็นการใช้ที่ไม่ถูกต้อง *ดู block field; stone field ประกอบ* *มีความหมายเหมือนกับ boulder field; boulder stream*
247.	Blondeau method	**วิธีบลองโด**	วิธีการวัดเวลาการเดินทางของคลื่นไหวสะเทือนในแนวตั้ง เพื่อคำนวณหาความลึกถึงชั้นหินอย่างหยาบ ๆ โดยใช้ข้อมูลเวลาการเดินทางจากต้นกำเนิดคลื่นถึงจีโอโฟนเป็นครั้งแรก และใช้สมมุติฐานที่ว่า ความเร็วขณะหนึ่ง (instantaneous velocity) มีค่าเป็นปฏิภาคกับความลึกยกกำลัง

248.	blow well; flowing artesian well*	**บ่อน้ำพุมีแรงดัน**	*ดู flowing artesian well; blow well*
249.	blowhole	**ช่องลม**	๑. รู รอยแตก หรือปล่องธรรมชาติที่เกือบตั้งตรงหรืออยู่ในแนวดิ่ง ซึ่งอยู่ในหินตามแนวชายฝั่งทะเล โดยรูหรือปล่องนี้จะต่อเชื่อมส่วนหลังคาของสะพานหินธรรมชาติกับพื้นผิวที่อยู่ข้างบน เมื่อคลื่นหรือน้ำขึ้นน้ำลงกระแทกอัดให้อากาศและน้ำผ่านออกจากรูนี้เป็นน้ำพุ บางครั้งเกิดเสียงดัง ๒. รูหรือช่องเปิดทะลุเป็นสะพานน้ำแข็งในรอยแตกหรือระบบรอยแตกของธารน้ำแข็ง เกิดจากการกัดเซาะของแรงลม ๓. รูบนแผ่นดินใกล้ชายทะเลที่ทะลุต่อถึงทะเลโดยคลื่นทำให้เกิดแรงอัดของอากาศและน้ำ คำนี้ถ้าใช้ในประเทศออสเตรเลีย หมายถึง รูเล็ก ๆ ตามพื้นผิวของที่ราบ Nullarbor ซึ่งมีอากาศไหลผ่านเข้าออกและเกิดเสียงดัง ๔. รูขนาดเล็กมากที่ให้แก๊สระบายออกมาตามผิวของลาวาหลาก 9/56
250. 251. 252.	blowout blowout blowout	**๑. แอ่งลม** **๒. การพลุ่ง** **๓. มวลหินเด่น**	แอ่งเว้าคล้ายจานรองทีเกิดจากการกร่อนโดยลม มักเกิดกับเนินทรายและแหล่งทรายอื่น ๆ ทรายที่ถูกพัดออกจากแอ่งเว้าจะไปสะสมตัวต่อเนื่องกันจนเกิดเป็นเนินทรายลมหอบ (blowout dune) การที่โคลนเจาะ (drilling mud) ในหลุมเจาะน้ำมันหรือแก๊สพลุ่งขึ้นเนื่องจากความดันในชั้นหินมีมากกว่าน้ำหนักของโคลนเจาะ คำทีนักสำรวจแร่หรือชาวเหมืองใช้หมายถึงหินโผล่ทีมีสีจางเนื่องจากการแปรเปลี่ยนของหินอย่างรุนแรง โดยหินนี้มีความเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับแหล่งแร่ นอกจากนี้ ยังหมายถึงมวลขนาดใหญ่ของแร่ควอตซ์ที่พบในสายแร่ควอตซ์–ทองคำ มวลนี้

			อาจมีลักษณะเป็นเนินกว้างใหญ่หลายร้อยฟุต แต่มีสายแร่โผล่ทีมีความกว้างเพียงไม่กี่ฟุต
253.	blowout dune	**เนินทรายลมหอบ**	*ดูคำอธิบายใน blowout ๑*
254.	blowout preventer (BOP)	**เครื่องป้องกันการพลุ่ง (บีโอพี)**	เครื่องมือทีประกอบด้วยวาล์ว ๑ ตัวหรือหลายตัว ใช้ติดตังทีท่อกรุปากหลุมเจาะเพื่อป้องกันแรงดันที่เกิดขึ้นในหลุมเจาะที่มีหรือไม่มีก้านเจาะก็ได้ เพื่อไม่ให้ของไหลในหลุมเจาะพลุ่งขึ้นมา
255.	blowpipe	**ท่อเป่าแล่น**	ท่อทองเหลืองซึงเป่าลมผ่านออกสู่เปลวไฟจากตะเกียงบุนเซน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร้อนสูง ใช้สำหรับการตรวจวิเคราะห์แร่ในเบื้องต้น
256.	blue asbestos	**แร่ใยหินน้ำเงิน, แอสเบสทอสน้ำเงิน**	*ดู crocidolite* แร่รีเบคไคต์ชนิดเป็นเส้นสีน้ำเงิน
257.	blue ground	**ชันสีน้ำเงิน**	วัสดุทีเกิดจากการผุพังอยู่กับทีของหินเพริโดไทต์หรือหินคิมเบอร์ไลต์ มีสีเขียวอมน้ำเงิน มักเป็นตัวนำพาเพชรมาด้วย วัสดุชั้นนี้รองรับอยู่ใต้ชั้นสีเหลือง (yellow ground) ซึ่งมีการแปรเปลี่ยนมากกว่าชั้นสีน้ำเงิน
258.	blue mud	**โคลนสีน้ำเงิน**	สิ่งทับถมที่ท้องมหาสมุทรซึ่งมีความลึกระหว่าง ๗๕๐–๑๖,๘๐๐ ฟุต ประกอบด้วยสสารจากพื้นทวีป (terrigeneous material) ที่มีขนาดเล็กกว่า ๐.๐๓ มิลลิเมตร เป็นปริมาณร้อยละ ๗๕ ผิวหน้าของชั้นโคลนมีสีจากแดงไปถึงสีน้ำตาล แต่ลึกลงไปสีจะเปลี่ยนเป็นสีเทาถึงสีน้ำเงิน ความหลากหลายของโคลนสีเทาอมน้ำเงินที่พบในทะเลลึก เกิดเนื่องจากมีสารอินทรีย์และเหล็กซัลไฟด์ขนาดละเอียดปนอยู่ มีแคลเซียมคาร์บอเนตไม่เกินร้อยละ ๓๕ 9/56

259.	blue vitriol	**วิทริโอลน้ำเงิน**	แร่คาลแดนไทต์ (chalcanthite) สีน้ำเงิน
260.	bluestone	**บลูสโตน**	ชื่อทางการค้าของหินก่อสร้างหรือหินปูพื้นที่มีสีเทาอมน้ำเงิน โดยเฉพาะหินทรายเฟลด์สปาทิกเนื้อแน่นเม็ดละเอียด ซึ่งแตกแยกเป็นแผ่นเรียบได้ง่าย มีการทำเหมืองหินจากหินทรายชนิดนี้อย่างกว้างขวางในบริเวณใกล้กับแม่น้ำฮัดสัน มลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยนำไปใช้ทำหินแผ่น (flagstone)
261.	boart; boort; bort	**บอร์ต**	*ดู bort; boart; boort*
262.	body magnitude	**ขนาดแผ่นดินไหวในตัวกลาง**	ขนาดแผ่นดินไหวที่เกิดห่างไกลจากสถานีวัดความไหวสะเทือนมากกว่า ๒,๐๐๐ กิโลเมตร ส่วนใหญ่คำนวณจากความสูงของคลื่นปฐมภูมิ (P-wave) ซึ่งแปรตามระยะทางและความลึก ขนาดแผ่นดินไหวในตัวกลางนี้มีข้อจำกัดคือ ไม่เหมาะกับการใช้งานในกรณีที่แผ่นดินไหวมีค่ามากกว่า ๖ ริกเตอร์ เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ MB หรือ Mb
263.	body wave	**คลื่นในตัวกลาง**	คลื่นที่เดินทางอยู่ในลำตัวของตัวกลางที่มีเนื้อชนิดเดียวกันตลอด มี ๒ ชนิด ได้แก่ ๑. คลื่นปฐมภูมิ ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน คือ คลื่นอัดขยาย (dilatational wave) คลื่นตามยาว (longitudinal wave) คลื่นไม่หมุน (irrotational wave) หรือคลื่นอัด (compressional wave) ๒. คลื่นทุติยภูมิ ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน คือ คลื่นเฉือน (shear wave) คลื่นตามขวาง หรือคลื่นหมุน
264.	BOE (barrels of oil	**บีโออี (บาร์เรลเทียบเท่า**	*ดู barrels of oil equivalent (BOE)*

	equivalent)	น้ำมันดิบ)	
265.	bog	**๑. พรุ**	บริเวณที่ลุ่มน้ำขังตลอดปีหรือเกือบตลอดปี พืนมีลักษณะนุ่มคล้ายฟองน้ำเนื่องจากประกอบด้วยซากพืชทับถมอยู่ ในเขตร้อนชื้นมักเกิดบริเวณชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มน้ำ ในเขตหนาวอาจเกิดพรุได้บนภูเขา พรุที่เกิดบริเวณชายฝั่งทะเลซึ่งมีน้ำเค็มหรือน้ำกร่อยมักมีสภาพเป็นกรดมากกว่าพรุที่เกิดบริเวณริมแม่น้ำ สภาพการเป็นกรดนี้เกิดเนื่องจากการสลายตัวของซากพืชเป็นกรดฮิวมิกและมีการระบายน้ำไม่ดีพอ นอกจากนี้ พืชบางชนิดก็สามารถทำให้เกิดความเป็นกรดได้เมื่อสลายตัว เช่น พวกข้าวตอกฤาษี (Sphagnum) บริเวณพรุมักมีแก๊สมีเทน คาร์บอนไดออกไซด์ และแอมโมเนีย การสลายตัวของซากพืชมีอิทธิพลมาจากการกระทำของจุลินทรีย์ พรุอาจจะเกิดเป็นแหล่งพีตได้ ภาคกลางเรียกที่ลุ่มชนิดนี้ว่า สนุ่น *ดู swamp และ marsh ประกอบ*
266.	bog	**๒. พืชพรุ**	พืชที่เจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมแบบพรุ เช่น ข้าวตอกฤาษี กก (Sedge) ฮีท (Heath) หญ้า เฟิร์น ปาล์ม หมาก หวาย เตย รวมทั้งไม้ต้นบางชนิด
267.	bog forest; forested bog	**ป่าพรุ**	*ดู forested bog; bog forest*
268.	bog iron ore*	**สินแร่เหล็กแบบพรุ**	สินแร่เหล็กชนิดไลมอไนต์ มีลักษณะเนืออ่อนพรุนเหมือนฟองนำ เกิดในสนุ่นพีต (peat bog) มาบ หรือทะเลสาบเล็ก ๆ โดยสารประกอบเหล็กที่ละลายอยู่ในน้ำนั้นตกตะกอนเป็นเหล็กออกไซด์ ด้วยการกระทำของสาหร่าย แบคทีเรีย หรือบรรยากาศ จัดเป็นสินแร่เหล็กคุณภาพต่ำ

269.	bog manganese	**แมงกานีสพรุ**	สินแร่แบบพรุซึ่งมีส่วนประกอบไม่แน่นอน แต่ส่วนประกอบหลักเป็นแร่ไฮดรัสแมงกานีสออกไซด์ คำเฉพาะหมายถึง wad ซึ่งเกิดในพรุหรือที่ลุ่มชื้นแฉะโดยการกระทำของพืชขนาดเล็ก *มีความหมายเหมือนกับ wad ๒*
270.	boghead coal	**ถ่านหินสาหร่าย**	ถ่านหินชนิดที่ไม่แสดงชั้น (non banded) มีลักษณะเนื้อเดียวกัน สีน้ำตาล ส่วนประกอบมีสาหร่าย (algae) เป็นส่วนใหญ่ ถ้าส่วนประกอบมีสปอร์ (spore) เป็นส่วนใหญ่ มีสีดำ เรียกว่า ถ่านหินเทียน (cannel coal) 10/56
271.	bomb; volcanic bomb	**บอมบ์ภูเขาไฟ**	*ดู volcanic bomb; bomb*
272.	bone bed	**ชั้นกระดูก**	ชั้นหินซึ่งปรกติเป็นหินปูน หินทราย หรือหินกรวดที่มีลักษณะเป็นชั้นบาง ๆ มีซากกระดูกหรือเศษซากกระดูกอยู่มากมาย นอกจากนี้ยังมีพวกซากอินทรีย์อื่น ๆ เช่น เกล็ด ฟัน มูลสัตว์ (coprolites) ด้วย
273.	bone china	**โบนไชนา**	เครื่องปั้นดินเผาชั้นดี มีความขาวและเคลือบเป็นมันวาวมาก เนื้อละเอียด บางเบา โปร่งแสงมาก ความแข็งแกร่งสูง เช่น เครื่องถ้วยชาม
274.	bone coal	**ถ่านหินเนื้อดิน**	ถ่านหินที่มีปริมาณดินปนอยู่สูงตั้งแต่ร้อยละ ๕๐–๘๐ ทำให้เนื้อแน่นแข็งและหนักกว่าถ่านหินธรรมดา เมื่อเผาจะมีปริมาณเถ้าสูง (มากกว่าร้อยละ ๒๕) มักเป็นชั้นแทรกอยู่ในชั้นถ่านหิน
275.	book structure	**โครงสร้างแผ่นซ้อน**	ในแหล่งสินแร่ หมายถึงลักษณะที่สินแร่กับแร่กาก (gangue) เกิดเป็นแผ่นบาง ๆ แทรกสลับแบบขนานกันไป โดยปรกติแร่กากมักเป็นควอตซ์

276.	boort; boart; bort	**บอร์ต**	*ดู bort; boart; boort*
277.	borate	**บอเรต**	สารประกอบแร่ชนิดหนึ่งซึ่งมีโครงสร้างมูลฐานของ BO_3 เช่น แร่บอราไซต์ (boracite – $Mg_3B_7O_{13}Cl$
278.	border fault	**รอยเลื่อนขอบ**	๑. *ดู boundary fault* ๒. *ดู peripheral fault* ๓. รอยเลื่อนปรกติที่อยู่ที่ขอบของกราเบน (graben) หรือกึ่งกราเบน (half-graben)
279.	borderland*	**พื้นที่ชายขอบทวีป**	มวลแผ่นดินที่มีลักษณะแคบและยาวอยู่ติดกับขอบทวีปหรือรอบนอกทะเลภาคพื้นทวีป (continental sea) ส่วนที่ตื้นเป็นแหล่งเกิดของตะกอนที่ทับถมในธรณีแอ่นตัว
280.	bore; tidal bore	**คลื่นน้ำท้น**	คลื่นจากน้ำขึ้นน้ำลงที่มีลักษณะแผ่ออกเป็นแผง เป็นเหมือนคลื่นเดี่ยวที่มีหน้าคลื่นยกชันขึ้นขณะเคลื่อนเข้าสู่ปากแม่น้ำหรือชะวากทะเลในช่วงน้ำเกิด
281.	boreal bog	**ป่าพรุเขตหนาวเหนือ**	*ดูคำอธิบายใน forested bog; bog forest* 9/56
282.	borehole geophone	**จีโอโฟนหลุมเจาะ**	จีโอโฟนที่สามารถทนต่อความดันและอุณหภูมิในหลุมเจาะที่มีสภาพแตกต่างกันอย่างหลากหลายได้ ประกอบด้วยจีโอโฟน ๓ ตัว ในแนว ๓ แนวตั้งฉากกัน เพื่อให้รับสัญญาณคลื่นไหวสะเทือนได้จาก ๓ ทิศทาง และมักมีตัวหนีบยึดติดไว้ด้วยเพื่อให้จีโอโฟนติดแน่นกับผนังหลุมเจาะ ทำให้คลื่นเสียงเดินทางผ่านผนังหลุมเจาะเข้าสู่จีโอโฟนได้ดีขึ้น ไฮโดรโฟนในหลุมเจาะมีใช้อยู่เหมือนกัน

			แต่มีข้อเสียที่มีความอ่อนไหวต่อคลื่นพื้นผิวหลุมเจาะ (tube wave)
283.	borehole gravimeter	**มาตรความถ่วงหลุมเจาะ**	เครื่องมือวัดความถ่วงที่อ่านค่าจากระยะไกลซึ่งสามารถหย่อนเครื่องลงในหลุมเจาะได้เหมือนเครื่องมือหยั่งธรณีชนิดอื่น ๆ ความแตกต่างกันของค่าความถ่วงที่วัดได้ที่ความลึก ๒ จุด ทำให้ได้ค่าความหนาแน่นปรากฏ (ρ) มีหน่วยเป็นกรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ความหนาแน่นปรากฏเขียนเป็นสูตรในการคำนวณได้เป็น $\rho = 3.686 - 128.5\Delta g / \Delta h$ ซึ่ง Δg คือความแตกต่างกันของค่าความถ่วงที่อ่านได้เป็นมิลลิแกลที่ความลึก ๒ ตำแหน่ง Δh เป็นความแตกต่างความลึกของตำแหน่งทั้งสอง 9/56
284.	borehole*	**หลุมเจาะ**	หลุมที่เกิดขึนจากการเจาะด้วยเครื่องเจาะ มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก ขนาดและความลึกของหลุมเจาะมีต่าง ๆ กันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เช่น หลุมเจาะน้ำมัน หลุมเจาะน้ำบาดาล หรือหลุมเจาะสำรวจแร่
285.	boring	**๑. การเจาะ**	การใช้เครื่องมือในการสำรวจเพื่อเจาะเข้าไปในชันตะกอนหรือหิน เพื่อเก็บตัวอย่างไปวิเคราะห์และตรวจสอบในเชิงปริมาณและคุณภาพ หรือในการผลิตของไหล เช่น น้ำบาดาล น้ำมัน แก๊ส สินแร่ *มีความหมายเหมือนกับ drilling*
286.	boring	**๒. รอยชอนไช**	รอยซากดึกดำบรรพ์ (trace fossil) ที่มีลักษณะเป็นร่องหรือโพรงเกิดจากการกระทำของพืช เช่น เชื้อรา (fungi) สาหร่าย หรือการกระทำของสัตว์ เช่น ฟองน้ำ (sponge) หนอน ไบรโอซัว

			(bryozoa) เพรียง (barnacle) บนเปลือกหอย กระดูก หรือส่วนที่แข็งของสัตว์มีกระดูกสันหลัง *ดู burrow ประกอบ*
287.	borontrocalcite	**บอรอนโทรแคลไซต์**	*ดู ulexite*
288.	bort; boart; boort	**บอร์ต**	๑. มวลรวมซึ่งประกอบด้วยผลึกเพชรที่ตกผลึกไม่สมบูรณ์ มักเกิดเป็นทรงกลมที่มีโครงสร้างเป็นเส้นใยแบบรัศมี ๒. เพชรอุตสาหกรรมคุณภาพต่ำสุด ลักษณะขุ่นมากหรือมีสีที่ตลาดไม่ต้องการ (off–color) จนทำให้เหมาะสำหรับบดเป็นสารขัดถูเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเท่านั้น เช่น ใบเลื่อยฝังเพชร หัวเจาะฝังเพชร แป้นเจียระไน ๓. สมัยก่อนใช้ในความหมายเหมือนกับคำ carbonado *มีความหมายเหมือนกับ bortz และ bowr*
289.	bortz	**บอตซ์**	*ดู bort; boart; boort ความหมายที่ ๓*
290.	boss	**บอสส์**	๑. เนินกลมเรียบที่เกิดจากหินซึ่งทนทานต่อการกร่อนหรือการผุพัง ปรกติจะไม่มีดินและพืชปกคลุม ๒. โครงสร้างที่เหมือนปุ่มยื่นออกมาของพวกฟอแรมินิเฟอรา แกสโทรพอด (gastropod) และสัตว์ที่มีลักษณะคล้ายเม่นทะเล (echinoid) ๓. *ดู stock*
291.	botryococcane	**บอไทรโอค็อกเคน**	ไฮโดร์คาร์บอนไอโซพรีนอยด์ชนิดสายโซ่ยาว มีคาร์บอน ๓๔ อะตอม และเป็นสารที่ได้จากสาหร่าย *Botryococcus braunii*

292.	botryoidal	**-แบบพวงองุ่น**	คำที่ใช้กับแร่บางชนิด เช่น แร่ฮีมาไทต์ และแร่สมิทซอไนต์ ซึ่งแสดงลักษณะผิวหน้าเป็นทรงกลมติดต่อกันเหมือนพวงองุ่น และรวมถึงมวลผลึกรวม ซึ่งแต่ละทรงกลมนั้นประกอบด้วยผลึกแร่ที่แผ่ต่อกันเป็นรัศมี
293.	bottom hole pressure (BHP)	**ความดันก้นหลุม (บีเอชพี)**	ความดันที่เกิดขึนในหลุมเจาะหรือชันหินที่กักเก็บ ซึงสามารถวัดในขณะที่เปิดวาล์วเป็นความดันขณะไหล หรือปิดวาล์วเพื่อวัดอัตราการสะสมความดันที่เพิ่มขึ้น ในระหว่างการทดสอบ *ดู reservoir pressure ประกอบ*
294.	bottom ice; anchor ice	**นำแข็งท้องนำ**	*ดู anchor ice; bottom ice*
295.	bottom load; bedload; bed load; traction load	**วัตถุพัดพาท้องนำ**	*ดู bed load; bedload; bottom load; traction load*
296.	bottomhole temperature (BHT)	**อุณหภูมิก้นหลุม (บีเอชที)**	อุณหภูมิของไหลที่ก้นหลุมเจาะ โดยปรกติมีค่าต่ำกว่าอุณหภูมิของชั้นหิน ณ จุดที่วัด ในการสำรวจปิโตรเลียมใช้อุณหภูมิก้นหลุมคำนวณหาค่าความต้านทานของของไหล
297.	bottomset bed	**ชันลาดส่วนล่าง**	ชันล่างสุดของดินดอนสามเหลียมทีเกิดจากการตกสะสมตัวอย่างช้า ๆ ของตะกอนขนาดละเอียดบนพื้นทะเลบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากน้ำ วางตัวอยู่ในแนวราบหรือเอียงทำมุมเล็กน้อย มีตะกอนหยาบของชั้นลาดส่วนหน้า (foreset bed) ปิดทับ และมีชั้นลาดส่วนบน (topset bed) ปิดทับอยู่ด้านบนอีกชั้นหนึ่ง *ดู delta ประกอบ*

			7/56
298.	bottom-simulating reflection	**ชั้นสะท้อนขนานพื้นทะเล**	ชั้นสะท้อนที่มีแนวการวางตัวโดยประมาณขนานกับชั้นสะท้อนจากพื้นท้องทะเล เกิดขึ้นเนื่องจากความเร็วคลื่นไหวสะเทือนของชั้นตะกอนที่อยู่ด้านบนซึ่งมีแก๊สแข็งแทรกอยู่ต่างจากความเร็วคลื่นในชั้นตะกอนด้านล่างที่อิ่มตัวด้วยแก๊ส ปรากฏการณ์นี้เกิดอยู่บริเวณน้ำลึกที่ตะกอนพื้นท้องทะเลมีอุณหภูมิต่ำภายใต้ความดันสูง
299.	boudinage; sausage structure	**โครงสร้างแบบไส้กรอก**	โครงสร้างในหินชั้นและหินแปรที่เกิดจากการเปลี่ยนลักษณะอย่างรุนแรง จนชั้นหินเดิมที่มีเนื้อเหนียวหรือชั้นหินที่อยู่ระหว่างชั้นหินที่มีเนื้อเหนียวน้อยกว่าถูกดึงยืดจนคอดหรือขาดเป็นช่วง ๆ มีรูปร่างคล้ายไส้กรอก **รูป** ลักษณะแบบไส้กรอกโครงสร้างรูปประทุนคว่ำที่ชั้นหินถูกแปรสภาพเหมือนไส้กรอก
300.	Bouguer anomaly	**ค่าผิดปรกติบูแกร์**	ค่าความโน้มถ่วงผิดปรกติ ณ จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งเป็นค่าความแตกต่างระหว่างค่าความโน้มถ่วงที่วัดได้ทางทฤษฎีกับค่าความโน้มถ่วงที่วัดได้จริง โดยได้แก้ค่าบูแกร์แล้ว *ดู Bouguer correction ประกอบ*
301.	Bouguer correction	**การแก้ค่าบูแกร์**	การแก้ไขค่าความโน้มถ่วงที่วัดได้โดยแก้ไขที่ระดับความสูงของสถานีวัดสู่ระดับน้ำทะเล รวมกับการแก้ไขเนื่องจากมวลสารของตำแหน่งที่วัด

302.	Bouguer plate	**แผ่นบูแกร์**	ชั้นสมมุติที่มีความหนาแน่นคงที่ มีความยาวไม่สิ้นสุด มีความหนาเท่ากับความสูงของจุดตรวจวัดเหนือพื้นผิวอ้างอิง ซึ่งปรกติคือระดับทะเลปานกลาง
303.	boulder	**ก้อนหินมนใหญ่**	๑. ก้อนหินกลมมนขนาดใหญ่ประมาณลูกฟุตบอล มีเส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า ๒๕๖ มิลลิเมตร มีความมนเนื่องจากการกระทบกระแทกเสียดสีกันระหว่างถูกนำพามาจากแหล่งกำเนิด ก้อนหินมนใหญ่สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ขนาด คือ ขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลาง ๒๕๖-๕๑๒ มิลลิเมตร ขนาดกลาง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๕๑๒-๑,๐๒๔ มิลลิเมตร ขนาดใหญ่ เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑,๐๒๔-๒,๐๔๘ มิลลิเมตร และขนาดใหญ่มาก เส้นผ่านศูนย์กลาง ๒,๐๔๘-๔,๐๙๖ มิลลิเมตร ๒. คำทั่วไปที่ใช้เรียกก้อนหินที่มีน้ำหนักมากเกินกว่ามนุษย์จะยกขึ้นได้ด้วยมือ ๓. ก้อนหินที่ปะปนไปกับธารน้ำแข็ง *ดู glacial boulder ประกอบ* ๔. ก้อนหินที่เกิดจากการผุพังอยู่กับที่ *ดู boulder of weathering; weathering boulder ประกอบ* 9/56
304.	boulder belt	**แนวก้อนหินมนใหญ่**	แนวการสะสมตัวของก้อนหินมนใหญ่ธารนำแข็งที่ถูกนำพามาไกลจากแหล่งกำเนิด มีลักษณะเป็นแนวยาวแคบ ๆ วางตัวขวางทิศทางการเคลื่อนตัวของธารน้ำแข็งที่นำพามา *ดู boulder train ประกอบ* 9/56

305.	boulder clay	**ตะกอนเคลย์ปนก้อนหินมนใหญ่**	ตะกอนธารน้ำแข็งไม่แสดงชั้น (till) แบบหนึ่ง ประกอบด้วยตะกอนเคลย์ ทรายแป้ง และก้อนหินมนใหญ่ขนาดต่าง ๆ กัน ซึ่งมักมีลักษณะกึ่งมนและมีริ้วรอยครูด เป็นตะกอนธารน้ำแข็งที่ไม่มีการคัดขนาด *ดู till; unstratified drift ประกอบ* 9/56
306.	boulder conglomerate; boulderstone	**หินกรวดมนใหญ่**	*ดู boulderstone; boulder conglomerate*
307.	boulder fan	**ตะกอนรูปพัดก้อนหินมนใหญ่**	กลุ่มเศษหินที่ส่วนใหญ่เป็นก้อนหินมนใหญ่ซึ่งธารนำแข็งได้พามาสะสมตัวไกลจากแหล่งกำเนิด มีลักษณะรูปร่างแบบพัดวางตัวไปตามทิศทางการเคลื่อนที่ของธารน้ำแข็งที่นำพามา 10/56
308.	boulder field; boulder stream	**ธารก้อนหินมนใหญ่**	*ดู block stream; rock stream; stone stream*
309.	boulder of decomposition	**ก้อนหินมนใหญ่จากการผุสลาย**	มวลหินหลุดอยู่กับทีขนาดใหญ่ เกิดจากการผุสลายของเนือหินรอบนอก เช่น บล็อกหินบะซอลต์ที่เนื้อหินตามรอยแยก เกิดการผุพังทางเคมีในขณะที่เนื้อหินภายในที่อยู่ห่างจากรอยแยกยังคงสภาพเดิม ไม่ผุสลาย *ดู boulder of weathering; weathering boulder ประกอบ*
310.	boulder of disintegration	**ก้อนหินมนใหญ่จากการแตกกระจาย**	มวลหินหลุดอยู่กับทีขนาดใหญ่ เกิดจากการผุพังทางฟิสิกส์ของเนื้อหิน ทำให้เนื้อหินแตกหลุดออกเป็นกาบมน *ดู boulder of*

			weathering; weathering boulder และ exfoliation ประกอบ
311.	boulder of weathering; weathering boulder	**ก้อนหินมนใหญ่จากการผุพัง**	มวลหินหลุดอยู่กับทีขนาดใหญ่ ขอบมน วางตัวอยู่บนพืนดินหรืออยู่ใต้ผิวพื้นดิน เกิดจากการที่เนื้อหินผุพังทางเคมีหรือเนื้อหินแตกกระจาย *ดู boulder of decomposition และ boulder of disintegration ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ residual boulder*
312.	boulder train	**แถวก้อนหินมนใหญ่**	แนวก้อนหินมนใหญ่และเศษหิน (clast) ขนาดเล็กกว่าที่ธารน้ำแข็งพามาและตกทับถมตามทางผ่าน แนวก้อนหินอาจมีระยะทางยาวได้หลายกิโลเมตรตามขนาดและทิศทางการเคลื่อนที่ของธารน้ำแข็ง *ดู boulder belt และ boulder fan ประกอบ* 9/56
313.	boulderstone; boulder conglomerate	**หินกรวดมนใหญ่**	หินตะกอนที่ประกอบด้วยตะกอนลักษณะมนซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า ๒๕๖ มิลลิเมตร 9/56
314.	boundary fault	**รอยเลื่อนแบ่งเขต**	ในทางธรณีวิทยาเหมืองถ่านหิน หมายถึงรอยเลื่อนทีตัดผ่านชันถ่านหิน ทำให้ชั้นถ่านหินเลื่อนออกจากกันเป็นขอบเขตของแหล่งถ่านหิน *มีความหมายเหมือนกับ border fault*
315.	boundary wave	**คลืนรอยต่อ**	คลืนพืนผิว (surface wave) ทีเคลือนทีระหว่างผิวสัมผัสของตัวกลางหรือชั้น ๒ ชั้น ที่มีสมบัติแตกต่างกันมาก

316.	boundary–stratotype	**เส้นเขตชั้นหินแบบฉบับ**	จุดหรือแนวจำเพาะในชั้นหินชั้นใดชั้นหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นมาตรฐานในการกำหนดเขตของชั้นหินได้
317.	boundstone	**หินบาวด์สโตน**	หินตะกอนคาร์บอเนตจำแนกโดย Dunham (1962) หมายถึง หินตะกอนคาร์บอเนตที่ประกอบด้วยซากดึกดำบรรพ์ต่าง ๆ อยู่ติดกันแน่นเป็นโครงสร้างเดิมในขณะเกิดเป็นหินตะกอน เช่น หินปะการัง หินสาหร่ายพวกสโตรมาโทไลต์ *ดู biolithite ประกอบ* *ดูรูปที่ mudstone*
318.	bow tie	**รูปหูกระต่าย**	รูปโค้งนูนขึ้นของปรากฏการณ์ทีข้อมูลคลื่นไหวสะเทือนเกิดการรวมเป็นจุดโฟกัสคล้าย รูปหูกระต่าย จุดโฟกัสนี้ทำให้เกิดสัญญาณตำแหน่งชั้นสะท้อนขึ้นอย่างน้อย ๓ จุดบนพื้นผิว ปรากฏการณ์นี้ทำให้หายไปจากภาพหน้าตัดบันทึกคลื่นไหวสะเทือนได้โดยการย้ายที่คลื่นไหวสะเทือน ลักษณะสัญญาณรูปหูกระต่ายนี้มักเกิดขึ้นกับโครงสร้างที่เป็นรูปประทุนหงายที่มีความโค้งเว้ามากหรือบริเวณที่มีการยุบตัว 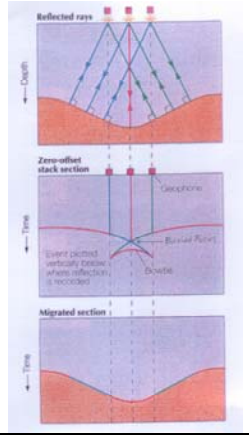

319.	**Bowen's reaction series**	**อนุกรมปฏิกิริยาโบเวน**	ปฏิกิริยาทีเกิดระหว่างการตกผลึกของแมกมาตามลำดับขันของอุณหภูมิ โดยที่แร่ซึ่งเกิดก่อนจะทำปฏิกิริยากับสารหลอมละลายก่อนการแยกตัว ทำให้เกิดแร่ใหม่ขึ้น โดยทั่วไปปฏิกิริยานี้มี ๒ แบบ คือ แบบต่อเนื่อง และไม่ต่อเนื่อง แบบต่อเนื่องเป็นการเกิดของแร่เฟลด์สปาร์กลุ่มแพลจิโอเคลส ผลึกที่ตกก่อน ณ อุณหภูมิสูงกว่า จะเป็นพวกที่มีแคลเซียมสูง และเมื่ออุณหภูมิลดต่ำลงเรื่อย ๆ ผลึกที่ตกต่อมาจะมีปริมาณแคลเซียมลดลง โดยในขณะเดียวกันปริมาณโซเดียมจะเพิ่มขึ้นแทนจนเป็นพวกที่มีโซเดียมสูง สำหรับแบบไม่ต่อเนื่องเป็นการตกผลึกของแร่พวกเหล็ก-แมกนีเซียม เช่น โอลิวีนทำปฏิกิริยากับสารหลอมละลายได้ไพรอกซีน ไพรอกซีนทำปฏิกิริยากับสารหลอมละลายได้แร่แอมฟิโบล แร่ในอนุกรมปฏิกิริยาทั้งสองจะตกผลึกด้วยกันที่อุณหภูมิสูง เช่น ในหินแกบโบรพบโอลิวีน ไพรอกซีน และแคลเซียมเฟลด์สปาร์ ที่อุณหภูมิต่ำกว่า เช่น ในหินแกรนิต พบไมกา เฟลด์สปาร์ที่มีโซเดียมสูง และควอตซ์ อนุกรมนี้เสนอโดย Norman L. Bowen **รูป** (ดู 11/45) อนุกรมปฏิกิริยาโบเวน
320.	**bowr**	**บอร์**	*ดู bort; boart; boort*
321.	**box culvert**	**ท่อลอดเหลี่ยม**	ท่อเหลี่ยมสำหรับใช้เป็นทางระบายนำลอดใต้ถนนบริเวณทางนำ

			ขนาดเล็ก ซึ่งมีความกว้างไม่เกิน ๑๕ เมตร และความลึกประมาณ ๓ เมตร ท่อลอดเหลี่ยมต้องเป็นแบบคอนกรีตเสริมเหล็กเพื่อให้สามารถรับน้ำหนักจากรถบรรทุกที่วิ่งผ่านไปมาได้
322.	boxcar	**ฟังก์ชันรูปกล่อง**	ฟังก์ชันวินโดว์รูปกล่องสีเหลียมผืนผ้าหรือฟังก์ชันวินโดว์คลืนรูปกล่องสี่เหลี่ยมที่คัดเลือกข้อมูลไว้ในวินโดว์โดยไม่มีการลดทอนและตัดข้อมูลภายนอกออกได้ทั้งหมด
323.	boxwork	**โครงร่างแห**	โครงข่ายแบบหนึงในแหล่งแร่ ซึงประกอบด้วยไลมอไนต์หรือแร่อื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นรูปแบนหนาหรือเป็นแผ่นแทรกตัวตัดกันไปมาเป็นโครงคล้ายร่างแหหรือตาข่าย โครงข่ายแบบนี้เกิดจากการที่สสารแทรกตัดกันนั้นถูกละลายโดยกระบวนการที่เกี่ยวเนื่องกับการเคลื่อนไหวของน้ำบาดาล แล้วไปสะสมตัวในโพรงหรือช่องว่างและตามระนาบรอยแตก โครงร่างแหนี้พบทั่วไปในโซนออกซิไดส์ของแหล่งแร่ซัลไฟด์และบริเวณเพดานถ้ำ
324.	BPL	**บีพีแอล**	ชือทางการค้าของไทรแคลเซียมฟอสเฟต มีสูตรเคมี $Ca_3(PO_4)_2$ ปริมาณฟอสเฟตในฟอสฟอไรต์อาจบอกเป็นปริมาณร้อยละของไทรแคลเซียมฟอสเฟต สามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยเคมี ปรกติวิเคราะห์ในรูปของไทรเบสิกหรือไทรแคลเซียมฟอสเฟตเนื่องจากฟอสเฟตในฟอสฟอไรต์ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปนี้ ซึ่งไม่ละลายน้ำหรือละลายได้น้อยมาก คำนี้ย่อมาจาก bone phosphate of lime
325.	brach	**แบร็ก**	*ดู brachiopod* 9/56
326.	brachial	**-ส่วนคล้ายแขน**	คำทีเกียวข้องกับแขนหรือโครงสร้างคล้ายแขนของสัตว์ เช่น แขน

			ของปลาดาว อวัยวะกรองอาหารหรือวงหนวด (lophophore) ของแบรคิโอพอด
327.	brachial valve	**ฝาเล็ก**	เปลือกหรือฝาด้านหนึ่งของแบรคิโอพอด มีขนาดเล็กกว่าอีกฝาหนึ่ง ไม่มีรูเปิดให้กล้ามเนื้อที่ทำหน้าที่สำหรับยึดเกาะยื่นออกมา *ดูรูปประกอบ* **รูป**
328.	brachiopod	**แบรคิโอพอด**	สัตว์นำเค็มไม่มีกระดูกสันหลัง จัดอยู่ในไฟลัมแบรคิโอโพดา มีลักษณะเฉพาะคือ มีเปลือกสองฝา มีสมมาตรด้านข้างหรือสมมาตรสองซีก ฝาที่มีขนาดใหญ่กว่ามีรูเปิดบริเวณหับเผยเพื่อให้กล้ามเนื้อสำหรับยึดเกาะยื่นออกมา ส่วนฝาตรงข้ามซึ่งมีขนาดเล็กกว่าไม่มีรูเปิด ฝาทั้งสองประกบกันด้วยสันหรือร่องซึ่งอยู่บนแนวหับเผย เรียกว่า แง่สบเปลือก หรือประกบด้วยกล้ามเนื้อดึงฝาปิดและกล้ามเนื้อดึงฝาเปิด แบรคิโอพอดเป็นสัตว์เกาะติดที่โดยใช้กล้ามเนื้อยึดหรือเชื่อมติดกับวัสดุท้องน้ำ กินอาหารโดยการกรองผ่านอวัยวะกรองอาหารหรือวงหนวด (lophophore) ซึ่งมีลักษณะเป็นขนเซลล์ อาศัยอยู่ได้ในน้ำลึกตั้งแต่ระดับเขตน้ำขึ้นลงจนถึงระดับก้นสมุทร มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคแคมเบรียนตอนปลายจนถึงปัจจุบัน *มีความหมายเหมือนกับ brach และ lamp shell* 9/56
329.	brachygenesis	**การเกิดลัดขั้นตอน**	ปรากฏการณ์ในสายวิวัฒนาการซึ่งส่วนที่ได้เคยเกิดขึ้นซ้ำรอยกัน

			มาเป็นลำดับได้เปลี่ยนแนวออกไปและไม่ปรากฏให้เห็นอีกในเส้นทางการพัฒนานั้น *ดู acceleration ประกอบ*
330.	braided drainage pattern; interlacing drainage pattern	**แบบรูปทางนำประสานสาย**	แบบรูปทางนำในธารประสานสาย *ดูคำอธิบายใน braided stream*
331.	braided stream	**ธารประสานสาย**	ธารนำสายหนึ่งในช่วงที่แตกออกเป็นร่องนำเล็ก ๆ หลายร่อง ไหลประสานกันไปมาทั้งแยกจากกันและเชื่อมโยงกันเข้าคล้ายเปียถัก ธารน้ำแบบนี้เกิดเนื่องจากท้องน้ำตอนนั้นเกิดตื้นเขินเพราะมีตะกอน กรวด ทราย มาทับถมกันมาก ทำให้น้ำไหลไม่สะดวก จึงเกิดการไหลแยกเป็นร่องน้ำต่าง ๆ ธารประสานสายนี้มักพบในบริเวณตะกอนรูปพัดเชิงเขาหรือตามที่ราบน้ำท่วมถึง *(ดูรูปที่ braided drainage pattern; interlacing drainage pattern)*
332.	branch fault; auxiliary fault	**รอยเลื่อนแขนง**	รอยเลื่อนย่อยที่แตกหรือแยกตัวมาจากรอยเลื่อนหลัก *ดู antithetic fault และ synthetic fault ประกอบ*
333.	branched chain	**โซ่กิ่ง**	ไฮโดรคาร์บอนที่มีอะตอมของคาร์บอนมากกว่า ๒ อะตอม ซึ่งเชื่อมต่อกันเป็นโซ่ โดยมีคาร์บอน ๑ อะตอมเชื่อมต่อกับคาร์บอนอีก ๑ อะตอมเป็นกิ่งออกไป
334.	branchiopod	**แบรนคิโอพอด**	สัตว์พวกกุ้งกังปู (crustacean) ในชั้นแบรนคิโอโพดา (class Branchiopoda) ไฟลัมอาร์โทรโพดา (phylum Arthropoda) มีลักษณะเฉพาะคือ ลำตัวมีเปลือกแข็งเป็นปล้อง ๆ แต่ละปล้องมีขาเป็นรูปใบไม้แบน ๆ เป็นคู่ ๆ ส่วนหัวมีหนวดและตาประกอบ

			(compound eye) กินอาหารโดยวิธีกรองสารอาหารจากนำ อาศัยอยู่ได้ทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคดีโวเนียนตอนปลายจนถึงปัจจุบัน
335.	Bravais lattice	**แลตทิซบราเว**	ชื่อที่ตั้งตามชื่อของนักฟิสิกส์ศตวรรษที ๑๙ ชาวฝรั่งเศส นายโอกูสต์ บราเว (Auguste Bravais) ซึ่งได้แสดงไว้ว่า แบบของแลตทิซผลึกที่เป็นไปได้มีเพียง ๑๔ แบบ เท่านั้น *ดู crystal lattice ประกอบ*
336.	breached anticline	**ชันหินโค้งรูปประทุนกร่อน**	ชันหินโค้งรูปประทุนที่ยอดหรือบริเวณส่วนกลางถูกกัดเซาะลึกลงไปมาก เหลืออยู่เฉพาะขอบ *ดู bald-headed anticline ประกอบ*
337.	break; arrival; first arrival	**แรกปรากฏ**	*ดู arrival; break; first arrival*
338.	breaker	**คลื่นหัวแตก**	คลื่นที่แตกกระจายเป็นฟองอย่างรุนแรงบนหาด เกิดจากคลื่นที่วิ่งจากน้ำลึกเข้าฝั่ง เมื่อเข้ามาถึงที่ตื้นในเขตคลื่นหัวแตก (breaker zone) ท้องคลื่นจะกระทบพื้นดินหรือสิ่งกีดขวางต่าง ๆ ที่อยู่ใต้น้ำ ทำให้ช่วงท้องคลื่นสั้นเข้าและความเร็วลดลง แต่ช่วงยอดคลื่นยังมีความเร็วมากกว่าจึงยกตัวสูงขึ้นและถลำไปข้างหน้าทำให้ยอดคลื่นฟาดตัวลงและแตกเป็นฟอง คลื่นหัวแตกโดยทั่วไปมีอยู่ ๓ ชนิด เรียงตามลักษณะความลาดชันของชายหาดดังนี้ คลื่นหัวแตกยอดกระจาย (spilling breaker) คลื่นที่ยอดคลื่นค่อย ๆ แตกกระจายเป็นฟองและเป็นระลอกคลื่นเล็ก ๆ ต่อเนื่องกันไป เกิดขึ้นในบริเวณที่ไม่มีความลาดชันหรือมีความลาดชันน้อย

			คลื่นหัวแตกม้วนตัว (plunging breaker) คลื่นชนิดที่ยอดม้วนตัวเข้าหาชายหาดและกระแทกกับหาดแตกกระจายเป็นฟองเกิดขึ้นในบริเวณหาดที่มีความลาดชันไม่มากนัก คลื่นหัวแตกใกล้ฝั่ง, คลื่นน้ำตื้น (surging breaker) คลื่นที่เข้ามาใกล้ชายหาดที่มีความลาดชันมาก ระลอกคลื่นจะสะสมรวมตัวกันและมียอดสูงขึ้น แต่ยอดคลื่นจะไม่ม้วนตัวและไม่แตกกระจายเป็นฟองจนกว่าจะเข้าถึงหาดก็จะโถมกระแทกแตกกระจาย
339.	breaker zone; surf zone	**เขตคลื่นหัวแตก**	*ดู surf zone; breaker zone*
340.	breaking strength; ultimate strength	**ความทนการแตกหัก**	*ดู breaking stress* 9/56
341.	breaking stress	**ความเค้นแตกหัก**	ความเค้นหรือแรงอัดสูงสุดที่ทำให้วัตถุคงสภาพอยู่ได้ก่อนแตกหัก *มีความหมายเหมือนกับ breaking strength; ultimate strength* 9/56
342.	breccia	**๑. หินกรวดเหลี่ยม**	๑.๑ *(ธรณีวิทยา)* หินเนื้อประสมที่มีขนาดเม็ดหยาบ ประกอบด้วยเศษหินที่แตกหักเป็นเหลี่ยมและมุมไม่มีการกร่อนซึ่งเชื่อมประสานกันด้วยแร่หรืออยู่ในเนื้อพื้นละเอียด หินกรวดเหลี่ยมอาจมีกำเนิดจากกระบวนการสะสมตัวของตะกอน เช่น การสะสมตะกอนตามไหล่เขา ซึ่งเรียกว่าหินกรวดเหลี่ยมชั้นตะกอน (sedimentary breccia) หรือกำเนิดจากกระบวนการเกิดหินอัคนีโดยเฉพาะหิน

343.	breccia	**๒. อุกกาบาตกรวดเหลี่ยม**	อัคนีพุ เช่น หินกรวดเหลียมอัคนี หินกรวดเหลียมภูเขาไฟ หรือเกิดจากการถูกรบกวนระหว่างการสะสมตะกอน เช่น หินกรวดเหลี่ยมภายในชั้นตะกอนเนื้อเม็ด หรือเกิดจากการยุบตัวของหิน เช่น หินกรวดเหลี่ยมสารละลาย หินกรวดเหลี่ยมยุบตัว หรือเกิดจากกระบวนการแปรสัณฐาน เช่น หินกรวดเหลี่ยมรอยเลื่อน ๑.๒ *(ดาวเคราะห์)* หินที่พบทั่วไปบนพื้นผิวดาวเคราะห์ ประกอบด้วยเศษหินลักษณะเหลี่ยมอยู่ในเนื้อพื้นละเอียดที่เกิดจากการตกกระแทกของสะเก็ดดาว พลังงานที่เกิดจากการตกกระทบทำให้ตะกอนร่วนและแข็งตัวเป็นหิน หินกรวดเหลี่ยมชิ้นหนึ่งอาจบันทึกลำดับเหตุการณ์การแตกหักและการหลอมประสานที่ต่อเนื่องกันได้หลายครั้ง อุกกาบาตชนิดหนึ่งที่มีเนื้อประกอบด้วยเศษชิ้นที่ถูกบด มีลักษณะเป็นเหลี่ยมคมผสมกันและอัดแน่นจนแข็งตัวเป็นหินระหว่างการตกกระแทก
344.	breccia dike	**พนังหินกรวดเหลียม**	พนังหินตะกอนที่ประกอบด้วยหินกรวดเหลียมซึงแทรกตัวเข้าไปในหินข้างเคียง
345.	breccia lens	**เลนส์หินกรวดเหลียม**	เศษหินแตกหักที่กองรวมกันเป็นรูปเลนส์บริเวณก้นหลุมอุกกาบาต เกิดในระหว่างการตกกระแทกของอุกกาบาต โดยมีการหลอมหรือไม่เกิดการหลอมก็ได้ เศษหินที่กองรวมกันนี้เป็นส่วนของหินที่พังจากขอบหลุมที่ลาดชันลงไปกลางหลุม หินกรวดเหลี่ยมนี้จึงประกอบด้วยเศษหินจากทุกชั้นตามขอบหลุม ซึ่งจะไม่พบหินอุกกาบาตหรือพบน้อยมาก
346.	breccia marble	**หินอ่อนกรวดเหลียม**	หินอ่อนที่ประกอบด้วยเศษหินลักษณะเหลียม เป็นคำที่เคยนำมาใช้

			ก่อนทีจะแยกคำว่า หินกรวดเหลียมในความหมายอืน ๆ ทาง ธรณีวิทยา
347.	breccia pipe	**ลำหินกรวดเหลียม**	ปล่องทรงกระบอกทีเติมเต็มด้วยเศษหินกรวดเหลียมทีมาจากหินท้องที่ มักพบในระบบแหล่งแร่น้ำร้อนอุณหภูมิต่ำ และอยู่ร่วมกับแหล่งแร่เนื้อดอก 29,30/56
348.	breccia sandstone	**หินทรายกรวดเหลียม**	หินทรายทีประกอบด้วยเศษหินขนาดเล็กซึงมีลักษณะเป็นเหลียมจำนวนหนึ่ง
349.	breccia vein	**สายแร่กรวดเหลียม**	รอยแยกที่ประกอบด้วยเศษหินผนัง (wall rock) จำนวนมาก มีแร่สะสมตัวตามช่องว่างระหว่างเศษหินนั้น
350.	brecciation	**การเกิดหินกรวดเหลียม**	การทีหินดังเดิมถูกบดอัดจนแตกออกเป็นเศษหิน โดยมากมีลักษณะเป็นเหลี่ยม *ดู tectonic breccia ประกอบ*
351.	brecci-conglomerate; breccio conglomerate	**หินกรวดมนปนเหลียม**	หินตะกอนประเภทหนึง ประกอบด้วยเศษตะกอนทีมีลักษณะเหลียมและกลมมนปนกัน หรือเป็นหินตะกอนซึ่งไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นหินกรวดเหลี่ยมหรือหินกรวดมน
352.	breccio conglomerate; brecci-conglomerate	**หินกรวดมนปนเหลียม**	*ดู brecci-conglomerate; breccio conglomerate*
353.	bright coal	**ถ่านหินวาว**	ถ่านหินทีเกิดจากซากพืชทีเป็นฮิวมิก มักจะประกอบด้วยแถบลายในเนื้อถ่านหินที่มีลักษณะแวววาว และสีดำด้านสลับกัน ถ่านหิน

			วาวจะมีส่วนประกอบส่วนใหญ่เป็นวิทริไนต์ (vitrinite) ซึงสลายมาจากส่วนที่เป็นผนังของเนื้อไม้
354.	bright spot	**จุดสว่าง**	บริเวณทีคลืนสะท้อนในภาพตัดขวางคลืนไหวสะเทือนมีแอมพลิจูดเพิ่มขึ้นปรากฏให้เห็นเด่นชัดมากกว่าบริเวณข้างเคียง เนื่องจากค่าความเร็วคลื่นปฐมภูมิของบริเวณนั้นแตกต่างจากบริเวณข้างเคียงมาก ในกรณีที่แหล่งกักเก็บแก๊สธรรมชาติเป็นหินทรายปิดล้อมด้วยหินดินดานมีโอกาสเกิดจุดสว่างได้ จุดสว่างไม่จำเป็นต้องเกิดกับแหล่งแก๊สเสมอไป บริเวณที่เป็นหินปูนซึ่งมีหินดินดานล้อมรอบอยู่ก็ทำให้เกิดจุดสว่างได้ แหล่งแก๊สที่เกิดอยู่ในชั้นหินปูนที่ปิดล้อมด้วยหินดินดานจะไม่ทำให้เกิดจุดสว่าง แต่จะทำให้เกิดเป็นจุดคลื่นจางในภาพตัดขวางคลื่นไหวสะเทือน
355.	brimstone	**บริมสโตน**	ชือทั่วไปหรือชือทางการค้าสำหรับซัลเฟอร์ (กำมะถัน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำมะถันธรรมชาติ หรือผงกำมะถันที่หลอมเป็นท่อน แท่ง หรือบล็อก
356.	British thermal unit (BTU)	**หน่วยความร้อนอังกฤษ (บีทียู)**	หน่วยของความร้อน ๑ ใน ๑๘๐ ส่วน ใช้เพือเพิมอุณหภูมิของน้ำที่ระดับน้ำทะเลจาก ๓๒ องศาฟาเรนไฮต์ เป็น ๒๑๒ อาศาฟาเรนไฮต์ ซึ่งจะเท่ากับปริมาณความร้อนที่ต้องใช้ในการทำให้น้ำ ๑ ปอนด์ มีอุณหภูมิเพิ่มขึ้นอีก ๑ องศาฟาเรนไฮต์ เช่น จาก ๖๓ องศาฟาเรนไฮต์ เป็น ๖๔ องศาฟาเรนไฮต์ ๑ หน่วยบีทียูมีค่าเท่ากับ ๒๕๒ แคลอรี
357.	brittle	**เปราะ**	คำทีใช้กับหินทีเมือมีการเปลียนแปลง เกิดการเปลียนลักษณะ หรือมีแรงเครียดน้อยกว่าร้อยละ ๓–๕ หินนั้นก็แตกแยกได้ นอกจากนี้ยังใช้กับแร่บางชนิดที่มีสมบัติแตกร่วนง่าย *ดู ductility ประกอบ*

358.	brittle mica	ไมกาเปราะ	๑. แร่ซึ่งมีรูปผลึกคล้ายกับไมกา แต่เนื้อแร่ซึ่งเป็นแผ่นตามแนวแตกเรียบจะมีความยืดหยุ่นน้อยกว่า และมีแคลเซียมเป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งเข้าไปแทนที่โพแทสเซียม ๒. แร่หนึ่งในกลุ่มแร่ไมกา เช่น คลินโทไนต์ (clintonite) มาร์กาไรต์ (margarite) เอฟีไซต์ (ephesite) ๓. แร่ไมกาซึ่งเกิดอยู่ตามริ้วลายขนานที่มีลักษณะเปราะ เช่น คลอริทอยด์ (chlorittoid)
359.	brittleness	ความเปราะ	สมบัติของวัตถุของแข็งที่จะแตกหักได้ง่ายดายโดยไม่มีความยืดหยุ่นแบบคงรูป หรือมีน้อยมาก
360.	bromoform	โบรโมฟอร์ม	น้ำยาเคมีไทรโบรมีเทน ($CHBr_3$) เป็นของเหลวหนักที่มีความถ่วงจำเพาะ ๒.๙ จึงใช้สำหรับลอยแร่หรือแยกแร่
361.	brook	ลำห้วย	ธารน้ำสายสั้น ๆ ปริมาณน้ำน้อยกว่าลำธาร 9/56
362.	brown clay	เคลย์สีน้ำตาล	*ดู red clay* 9/56
363.	brown coal	ถ่านหินสีน้ำตาล	ถ่านหินที่มีชั้นคุณภาพต่ำอยู่ระหว่างพีตกับลิกไนต์ มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลดำ มักพบซากพืชต่าง ๆ ปรากฏอยู่ให้เห็น มีความชื้นสูง เนื้อเปราะเมื่อแห้ง เมื่อเผาจะให้ค่าความร้อนน้อยกว่า ๖,๓๐๐ บีทียูต่อปอนด์ คำนี้นิยมใช้ทั่วไปในยุโรป ออสเตรเลีย และประเทศอังกฤษ ความหมายเทียบได้กับลิกไนต์
364.	brownstone	หินสีน้ำตาล	หินทรายสีน้ำตาลหรือน้ำตาลแดงซึ่งมีเหล็กออกไซด์เคลือบเม็ดแร่ไว้ ดังเช่น หินทรายที่มีเม็ดควอตซ์ปนเหล็กสีน้ำตาลแดงยุคไทรแอ

			สซิก ซึ่งเคยมีการทำเหมืองหินก่อสร้างกันมากในลุ่มน้ำคอนเนตทิคัต
365.	bryophyte	**ไบรโอไฟต์**	พืชที่ไม่มีท่อลำเลียงน้ำและอาหาร สามารถแยกเป็นลำต้นและใบได้ แต่ไม่มีรากที่แท้จริง เช่น ลิเวอร์เวิร์ต (liverwort) มอสส์ (moss) *ดู pteridophyte และ thallophyte ประกอบ*
366.	bryozoan	**ไบรโอโซอัน**	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ไฟลัมไบรโอซัว (Phylum Bryozoa) ส่วนใหญ่เป็นสัตว์น้ำเค็ม มีขนาดเล็ก ความยาวไม่เกิน ๑ มิลลิเมตร มีลักษณะเฉพาะคือ เป็นสัตว์ที่มีรูปร่างแบนหนา หรือถุง แต่ละตัวเจริญเติบโตเชื่อมต่อกันเป็นโครงร่างที่แตกกิ่งก้านสาขาคล้ายกิ่งไม้ มีโพรงในลำตัว มีหนวดเชื่อมต่อกับอวัยวะกรองอาหารหรือวงหนวดซึ่งมีลักษณะเป็นวงกลม หรือเป็นรูปเกือกม้า มีอายุอยู่ในช่วงยุคออร์โดวิเชียนหรืออาจเก่าลงไปถึงยุคแคมเบรียนจนถึงปัจจุบัน *มีความหมายเหมือนกับ moss animal และ polyzoan*
367.	BTU (British thermal unit)	**บีทียู (หน่วยความร้อนอังกฤษ)**	*ดู British thermal unit (BTU)*
368.	bubble noise	**สัญญาณรบกวนจากฟอง**	พลังงานคลื่นไหวสะเทือนที่ไม่ต้องการ เกิดจากการสั่นไหวของฟองของแก๊สความดันสูงในน้ำ หรือแก๊สที่เหลือจากการระเบิดหรือจากต้นกำเนิดพลังงานคลื่นไหวสะเทือนชนิดอื่น ๆ เช่น ปืนอากาศทำให้เกิดฟองเรียงตามกันออกมาเป็นจังหวะต่อเนื่องกัน
369.	bubble point	**จุดเกิดฟอง**	จุดที่อุณหภูมิและความดันซึ่งทำให้ของเหลวเริ่มเปลี่ยนสถานะเป็นแก๊ส หรือจุดที่อุณหภูมิและความดันซึ่งทำให้แก๊สที่ละลายอยู่ในน้ำมันดิบแยกตัวออกเป็นแก๊สอิสระ

370.	bubble pulse	**พัลส์จากฟอง**	การยุบตัวเข้าข้างในเนื่องจากการยุบตัวลงของฟองแก๊สที่เกิดจากการยิงด้วยวิธีอัดระเบิดทำให้เกิดคลื่นไหวสะเทือนในน้ำลึก ฟองอาจเกิดการสั่นไหวหลาย ๆ ครั้งด้วยรอบของการสั่นเป็นปฏิภาคกับรากที่สามของกำลังอัด การสั่นกระเพื่อมแต่ละครั้งทำให้เกิดผลที่ไม่ต้องการต่อคลื่นไหวสะเทือนด้วย 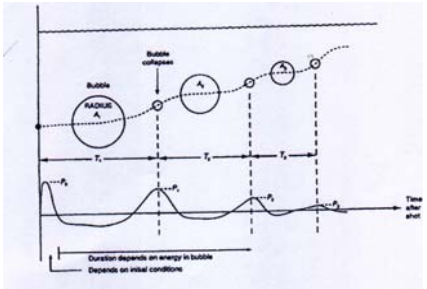
371.	Buchan-type facies series	**ชุดลักษณ์เบอคัน**	ชุดหินที่เกิดจากกระบวนการแปรสภาพบริเวณไพศาลเชิงอุณหพลวัต โดยทั่วไปมีลักษณะคล้ายกับชุดลักษณ์อะบูคูมา เพียงแต่เกิดขึ้น ณ ความดันที่สูงกว่า (ประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ เมกะพาสคัล) *ดู abukuma-type facies series ประกอบ*
372.	buchonite	**หินบุชโชไนต์**	๑. หินอัคนีพุสีเข้ม ประกอบด้วยฮอนเบลนด์ ไบโอไทต์ แพลจิโอเคลส เนฟีลีน และออไจต์ ๒. หินเทไฟรต์ที่มีแอลคาไลน์เฟลด์สปาร์เด่น
373.	buck quartz; bastard quartz; bull quartz	**ควอตซ์ขุ่น**	*ดู bull quartz; bastard quartz; buck quartz*
374.	building stone	**หินก่อสร้าง**	คำทั่วไปที่ใช้เรียกหินใด ๆ ซึ่งใช้ในการก่อสร้าง
375.	buildup	**หินปูนก่อตัว**	ชันหินปูนที่ก่อตัวขึนสูงกว่าหินข้างเคียง กระจายตัวแทรกอยู่ในชั้นหินปรกติ เช่น เนินหินชีวภาพ พืดหินอินทรีย์

			ดู bioherm และ reef ประกอบ
376.	bulge	โป่ง	๑. ส่วนที่นูนขึ้นของลาวา *ดู tumescene ประกอบ* ๒. แผ่นดินส่วนที่ยื่นหรือโป่งออกมาจากรูปทรงปรกติ ตัวอย่างเช่น ส่วนโป่งของประเทศบราซิล ๓. โครงสร้างโดมรูปเห็ดแกนเคลย์ที่อยู่ใต้ชั้นหินเนื้อเหนียวกว่า ๔. ส่วนยกตัวที่ไม่สมมาตรของขอบทวีปทรุดด้านสู่ทะเล เดิมใช้กับทางแอฟริกาตอนใต้
377.	bulk modulus	มอดุลัสมวลรวม	มอดุลัสยืดหยุ่นทีแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลียนแปลงปริมาตรต่อการเปลี่ยนแปลงความเค้นในของเหลว มอดุลัสนี้เป็นส่วนกลับของสภาพอัดได้ (compressibility) เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ k
378.	bull quartz; bastard quartz; buck quartz	ควอตซ์ขุ่น	คำทีชาวเหมืองหรือนักสำรวจใช้เรียกมวลควอตซ์สีขาวขุ่น ซึงไม่มีสินแร่มีค่าอื่นใดปะปน
379.	Bullard discontinuity	แนวไม่ต่อเนืองบุลลาร์ด	แนวแบ่งเขตของความเร็วคลืนไหวสะเทือนระหว่างแก่นโลกชั้นนอกกับแก่นโลกชั้นใน *ดู Gutenberg discontinuity ประกอบ* 9/56
380.	bullion	บุลเลียน	๑. มวลสารพอกที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่เป็นเซนติเมตรจนถึงเป็นเมตร พบในถ่านหินบางชนิด มวลสารนี้ประกอบด้วยคาร์บอเนตหรือซิลิกาที่เคลือบด้วยฮิวมัสสีน้ำตาล มัก

			พบโครงสร้างพืชชัดเจนในใจกลางของมวลสารพอก *ดู coal ball ประกอบ* ๒. ก้อนทรงมนของเคลย์ หรือ ไพไรต์ หินเหล็ก หินดินดานที่หุ้มซากดึกดำบรรพ์
381.	burial history	**ประวัติการฝังจม**	ชั้นหินชั้นหนึงหรือหลายชั้นทีอยู่ในความลึกต่าง ๆ กันตามเวลา ประวัติการฝังจมมักแสดงเป็นกราฟระหว่างความลึกกับเวลาทางธรณีวิทยา ใช้สำหรับศึกษาการฝังจมที่สัมพันธ์กับรูปแบบของความร้อนใต้พิภพ เพื่อใช้ในการประเมินความพร้อมของหินต้นกำเนิดปิโตรเลียมที่จะให้น้ำมันหรือแก๊ส
382.	burial metamorphism	**การแปรสภาพกดทับ**	การแปรสภาพบริเวณไพศาลขันตำทีเกิดขึนเนืองจากนำหนักกดทับของตะกอนและหินที่วางตัวอยู่ข้างบน ทำให้เกิดความดันในแอ่งตะกอนขนาดใหญ่ โดยปราศจากอิทธิพลของกระบวนการก่อเทือกเขาหรือการแทรกดันของแมกมา โดยที่ลักษณะเนื้อหินดังเดิมยังคงอยู่ แต่องค์ประกอบทางแร่เปลี่ยนแปลงไป *ดู dynamothermal metamorphism ประกอบ*
383.	buried focus	**โฟกัสใต้พืนผิว**	สภาพซึงส่วนโค้งของชั้นสะท้อนคลืนไหวสะเทือนโค้งเว้าด้านบนมากขึ้นในระดับที่พลังงานคลื่นตัดกันก่อนถึงพื้นผิวของการตรวจวัด แนวคลื่นสะท้อนมีหลายแนว ปรกติมีอย่างน้อย ๓ แนว มาจากตำแหน่งบนพื้นผิวชั้นเดียวกัน *ดู bowtie ประกอบ*
384.	buried hill	**เนินฝัง**	ส่วนของชั้นหินทีมีความคงทนต่อการกร่อนมากกว่าชั้นหินข้างเคียง จึงเกิดเป็นเนินสูงกว่าและถูกปิดทับด้วยตะกอนที่มีอายุ

			น้อยกว่า
385.	burnt coal	**ถ่านหินอบ**	*ดู natural coke; cinder coal; coke coal*
386.	burrow	**รูชอนไช**	รูรูปกลมหรือเกือบกลมในชั้นหิน มักมีทรายหรือโคลนบรรจุอยู่ รูนี้อาจพบวางตัวในแนวระนาบชั้นหินหรือแทรกอยู่ในเนื้อหิน อาจมีรูปร่างตรงหรือคดเคี้ยวก็ได้ เกิดจากการขุดรูของสัตว์พวกหนอนกินโคลน (mud eating worm) หอย หรือสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังชนิดอื่น ๆ *ดู boring ๒ ประกอบ*
387.	burrow porosity	**ความพรุนการชอนไช**	ความพรุนในหินชั้นที่เกิดขึ้นจากการชอนไชของสิ่งมีชีวิต 9/56
388.	Bushveld	**บุชเวลด์**	พื้นที่ราบเรียบขนาดใหญ่ที่มีต้นไม้ปกคลุมน้อย มักพบในเขตร้อนและกึ่งร้อน โดยเฉพาะในแอฟริกา *ดู savanna ประกอบ*
389.	Bushveld-type chromite	**แหล่งแร่โครไมต์แบบบุชเวลด์**	*ดู stratiform chromite deposit*
390.	butane	**บิวเทน**	แก๊สชนิดหนึ่งที่ติดไฟได้ จัดอยู่ในกลุ่มพาราฟินไฮโดรคาร์บอน มีสูตรเคมี $C_4 H_{10}$ เมื่อเผาไหม้จะให้น้ำและแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์และคายความร้อนออกมา ปัจจุบันใช้เป็นแก๊สหุงต้ม
391.	butte cleat	**แนวแตกแยกรอง**	*ดูคำอธิบายใน cleat*
392.	butte*	**เนินยอดป้าน**	เขาขนาดเล็กที่มีด้านข้างชันและมียอดค่อนข้างราบ เกิดจากการ

			กร่อนของชั้นหินที่มีความแข็งแกร่งทนทานต่างกัน เนินยอดป้านนี มีลักษณะคล้ายภูเขายอดราบ (mesa)
393.	Butterworth filter	**ตัวกรองบัตเตอร์เวอร์ท**	วงจรกรองความถี่คลื่นไหวสะเทือน ซึ่งแสดงลักษณะด้วยแถบความถี่ผ่าน (pass band) ที่แคบมาก ใช้เป็นตัวกรองความถี่ปลอม บางครั้งเรียกตัวกรองความถี่ผ่านแคบที่สุดหรือตัวกรองสี่เหลี่ยมคางหมู
394.	buttress sand	**ชั้นทรายเกยทับ**	ชั้นหินทรายที่ทับถมเกยทับอยู่บนรอยชั้นไม่ต่อเนื่องเชิงมุมที่อยู่ด้านล่างหรือขอบของเนินที่ถูกฝัง มักเป็นแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม
395.	bypassing	**การนำพาผ่าน**	การที่หินตะกอนถูกนำพาไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีการหยุดพักสะสมเป็นระยะทางไกล ๆ ทำให้หินถูกกัดกร่อนจนมีขนาดลดลงจากเดิมไปเรื่อย ๆ ยิ่งหินนั้นถูกนำพาไปไกลเท่าใด ขนาดก็จะยิ่งเล็กลงมากเท่านั้น
396.	bysmalith	**หินอัคนีรูปเสา**	หินอัคนีแทรกซอนรูปแท่งกลม วางตัวอยู่ในแนวตั้งหรือแนวดิ่ง ล้อมรอบด้วยรอยเลื่อนแนวดิ่ง จัดเป็นหินอัคนีรูปเห็ด (laccolith) แบบหนึ่ง
397.	fold axis	**แกนรอยคดโค้ง**	ตัดศัพท์ **axis of fold** และเก็บ **fold axis** แทน เป็นดังนี้ เส้นที่แสดงแนวการวางตัวของโครงสร้างชั้นหินโค้งรูปประทุน (anticline) เรียก แกนชั้นหินโค้งรูปประทุน (anticlinal axis) หรือชั้นหินโค้งรูปประทุนหงาย (syncline) เรียก แกนชั้นหินโค้งรูปประทุนหงาย (synclinal axis) แนวนี้ได้จากการลากเส้นต่อจุดที่มีความโค้งมากที่สุดของชั้นหินชั้นเดียวกันใน<u>รอยคดโค้ง</u>นั้น 5/56
398.	**ตัดศัพท์ Andisols**	**แอนดิซอลส์**	อันดับดินอันดับหนึ่งในการจำแนกตามระบบอนุกรมวิธานดิน เป็นดินแร่ที่มาจากภูเขาไฟ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยแอลโลเฟน

			(allophane) อิโมโกไลต์ (imogolite) เฟร์ริไฮไดรต์ (ferrihydrite) หรือสารประกอบเชิงซ้อนของอะลูมินัมฮิวมัส มีคาร์บอนอินทรีย์ (organic carbon) น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ความหนาแน่นรวมน้อยกว่า ๐.๙ กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ดินมีสีคล้ำและมีการดูดยึดฟอสเฟตได้สูง 43/55
399.	ตัดศัพท์ Algonkian Period	ยุคแอลกองเคียน	ยุคหนึ่งในมหายุคพรีแคมเบรียน มีช่วงอายุตั้งแต่ ๒,๖๐๐–๕๗๐ ล้านปีมาแล้ว 41,42/55
400.	ตัดศัพท์ alunitization	การเกิดอะลูไนต์	การเกิดแร่อะลูไนต์ในกระบวนการ โดยการเพิมเติมแร่อะลูไนต์เข้าไป หรือโดยการเข้าไปแทนที่แร่อื่น **ตัดศัพท์ เนื่องจากไม่มีในเล่มสีส้ม**
401.	ตัดศัพท์ anticlinal	–ชันหินโค้งรูปประทุน	ใช้เกียวกับชันหินโค้งรูปประทุน *ดู anticline ประกอบ*
402.	ตัดศัพท์ Archean Period	ยุคอาร์เคียน	ยุคทีมีช่วงเวลาตังแต่ ๔,๐๐๐ ล้านปี ขึนไป หินทีเกิดในยุคนีเป็นหินที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด เรียกว่า หินยุคอาร์เคียน (Archean System) 41,42/55
403.	ตัดศัพท์ astrobleme	การกร่อนของหุบอุกกาบาต	ร่องรอยบนพืนผิวโลกทีสึกกร่อนในสมัยดึกดำบรรพ์ เนืองจากการตกกระทบของวัตถุที่มาจากนอกโลก ลักษณะโดยทั่วไปเป็นรูปกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า ๑๐ กิโลเมตร และหินบริเวณนั้นเกิดการแปรสภาพและเปลี่ยนลักษณะอย่างมาก เป็นหลักฐานที่แสดงว่าเกิดการกระทบกระแทกอย่างแรง หรือร่องรอยการสึกกร่อนของหุบอุกกาบาต ซึ่งเกิดจากการตกกระทบของอุกกาบาตหรือดาวหาง เช่น เหมืองนิกเกิลที่ซันเบอรี ประเทศแคนาดา

			2/56
404.	ตัดศัพท์ asymmetrical	–อสมมาตร ไม่มีสมมาตร ไม่มีจุดศูนย์กลาง ไม่มีระนาบหรือแกนสมมาตร	เห็นชอบให้ตัดศัพท์ 4/56
405.	ตัดศัพท์ autochem		
406.	ตัดศัพท์ autoclastic; crush breccia; tectonic breccia	หินกรวดเหลี่ยมบด *ดู crush breccia; autoclastic; tectonic breccia*	4/56
407.	ตัดศัพท์ autogenetic	๒. การระบายนำแบบอิสระ การระบายน้ำแบบหนึ่งซึ่งพิจารณาจากการกระทำของกระบวนการต่าง ๆ บนพื้นผิวที่ทางน้ำนั้นไหลผ่าน โดยเฉพาะเป็นระบบระบายน้ำที่เกิดจากการกัดกร่อนไปทางต้นน้ำ *มีความหมายเหมือนกับ autogenic ๒*	4/56
408.	ตัดศัพท์ basal complex; basement complex;	หินฐานซับซ้อน	*ดู basement complex; basal complex; basement rock* 8/56

	basement rock		
409.	ตัดศัพท์ biomechanical rock; bioclastic rock	ไม่มีใน dic.	13/56
410.	ตัดศัพท์ boulder stone	หินมนใหญ่	คำล้าสมัยที่ใช้หมายถึงมวลหินขนาดใหญ่ที่วางตัวอยู่บนพื้นดินหรือแทรกอยู่ในดิน เป็นหินที่แตกต่างจากหินท้องที่ (country rock) ของภูมิภาคนั้น เช่น หินธารน้ำแข็งพา *ดู erratic; glacial erratic มีความหมายเหมือนกับ boulder ความหมายที่ ๓* 9/56
411.	ตัดศัพท์ Alfisols	แอลฟิซอลส์	อันดับดินอันดับหนึงในการจำแนกตามระบบอนุกรมวิธานดิน เป็นดินแร่ (mineral soil) หรือดินอนินทรีย์ที่มีการเคลื่อนย้ายดินเหนียวไปสะสมในดินชั้นล่าง (subsoil) เป็นปริมาณที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนจากการทำแผ่นบาง (thin section) ของดินทางด้านจุลสัณฐานวิทยา (มีมากกว่าร้อยละ ๑) และมีอัตราเบสอิ่มตัวในระดับปานกลางถึงสูง (ร้อยละ ๓๕ ขึ้นไป)
412.	ตัดศัพท์ alpine	แบบแอลป์	*ดูคำอธิบายใน alpine range*
413.	ตัดศัพท์ autoclastic; crush breccia;	หินกรวดเหลี่ยมบด	*ดู crush breccia; autoclastic; tectonic breccia*

	tectonic breccia		
414.	**ตัดศัพท์ axis of fold**	**แกนของรอยคดโค้ง**	เส้นแสดงแนวการวางตัวของโครงสร้างชั้นหินโค้งรูปประทุน (anticline) เรียก แกนชั้นหินโค้งรูปประทุน (anticlinal axis) หรือชั้นหินโค้งรูปประทุนหงาย (syncline) เรียก แกนชั้นหินโค้งรูปประทุนหงาย (synclinal axis) แนวนี้ได้จากการลากเส้นต่อจุดที่มีความโค้งมากที่สุดของชั้นหินชั้นเดียวกันในชั้นหินคดโค้งนั้น 5/56
415.	**ตัดศัพท์ Azonal soil order**	**อันดับดินเอโซนัล**	อันดับหนึ่งในระบบจำแนกดินของประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๓๘ (พ.ศ. ๒๔๘๑) และฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ. ๑๙๔๙ (พ.ศ. ๒๔๙๒) ดินในอันดับนี้เป็นดินที่เพิ่งเกิดใหม่ ประกอบด้วยช่วงชั้นดินชั้น A และ C หรือชั้น A และ R ได้แก่ ดินตื้นที่เกิดในบริเวณที่มีความลาดชันสูง มีชื่อเรียกว่า กลุ่มดินลิโทซอลส์ (Lithosols) ดินที่เกิดในที่ราบลุ่มน้ำมีตะกอนมาทับถมทุกปีมีชื่อเรียกว่า ดินตะกอนน้ำพา (alluvial soil) และดินที่เกิดบนสันทรายหรือเนินทรายมีชื่อเรียกว่า กลุ่มดินเรโกซอลส์ (Regosols)
416.	**ตัดศัพท์ banded**	**แบบชั้น**	ใช้กับสายแร่ ตะกอน แหล่งแร่ หรือแหล่งสะสมอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นชั้นสลับสีหรือมีเนื้อหินต่างกัน โดยอาจมีส่วนประกอบของแร่ต่างกันหรือไม่ก็ได้ 7/56 **ตรวจแล้ว**
417.	**ตัดศัพท์ biodegradable**	**–เสื่อมทางชีวภาพ**	คำที่ใช้กับการเสื่อมสลายโดยการกระทำของจุลินทรีย์
418.	**ตัดศัพท์ biodegradable**	**–เสื่อมทางชีวภาพ** คำที่ใช้กับการเสื่อมสลายโดยการกระทำของจุลินทรีย์	**ให้เก็บเฉพาะคำนาม** 8/56

419.	ตัดศัพท์ biomechanical rock; bioclastic rock	หินเนื่อประสมชีวภาพ	*ดู bioclastic rock; biomechanical rock* 13/56
420.	ตัดศัพท์ boulder stone	หินมนใหญ่	คำล้าสมัยที่ใช้หมายถึงมวลหินขนาดใหญ่ที่วางตัวอยู่บนพื้นดินหรือแทรกอยู่ในดิน เป็นหินที่แตกต่างจากหินท้องที่ (country rock) ของภูมิภาคนั้น เช่น หินธารน้ำแข็งพา *ดู erratic; glacial erratic มีความหมายเหมือนกับ boulder ความหมายที่ ๓*